

*Załącznik do Uchwały Nr XXXVIII/231/09
Rady Gminy Męcinka
z dnia 29 grudnia 2009*

**Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
Gminy Męcinka
na lata 2010 – 2015**

Grudzień 2009 rok

SPIS TREŚCI

WSTĘP	3
ROZDZIAŁ 1. METODOLOGIA BADAŃ	5
1.1. CEL BADAŃ.....	6
ROZDZIAŁ 2. PODMIOTOWA I PRZEDMIOTOWA CHARAKTERYSTYKA GMINY	6
2.1. CHARAKTERYSTYKA TERENU BADAWCZEGO.....	6
2.2. CHARAKTERYSTYKA SPOŁECZNO DEMOGRAFICZNA BADANEJ ZBIOROWOŚCI.....	15
2.3. EKONOMICZNA KONDYCJA GMINY.....	20
2.4. OŚWIATA.....	23
2.5. ZJAWISKA I PROBLEMY DEZORGANIZACJI SPOŁECZNEJ W GMINIE MĘCINKA.....	26
ROZDZIAŁ 3. SZCZEGÓŁOWY PRZEGLĄD PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	28
3.1. NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ.....	28
3.2. BEZROBOCIE.....	35
3.3. ALKOHOLIZM.....	38
3.4. UBÓSTWO.....	39
3.5. BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO – WYCHOWAWCZYCH.....	41
3.6. KWESTIE PRZESTĘPCZOŚCI.....	42
3.7. STARZEJĄCE SIĘ SPOŁECZEŃSTWO.....	44
3.8. KWESTIE ZDROWIA.....	45
3.9. NACISK NA ELIMINACJE ZŁOŻONOŚCI KWESTII SPOŁECZNYCH.....	47
ROZDZIAŁ 4. ANALIZA STRATEGICZNA	48
4.1. MISJA SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO.....	48
4.2. CZYNNIKI SWOT.....	49
4.3. CELE I PRIORYTETY.....	51
4.4. KIERUNKI DZIAŁANIA.....	52
ROZDZIAŁ 5. ZEWNĘTRZNY KONTEKST STRATEGII	62
5.1. AKTY PRAWNE WPŁYWAJĄCE NA KONSTRUKCJĘ STRATEGII.....	63
5.2. ZGODNOŚĆ STRATEGII Z INNYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI.....	64
5.3. ZGODNOŚĆ STRATEGII Z PROGRAMEM OPERACYJNYM KAPITAŁ LUDZKI.....	82
5.4. EUROPEJSKI FUNDUSZ SPOŁECZNY.....	85
ROZDZIAŁ 6. MONITORING I ZARZĄDZANIE STRATEGIĄ	88
6.1. INSTRUMENTY REALIZACJI STRATEGII I WSKAŹNIKI MONITORINGU.....	88
6.2. ORGANIZACJA PROCESU ZARZĄDZANIA.....	89

WSTĘP.

Pojęcie polityki społecznej powstało na przełomie XVIII i XIX wieku – było to celowe działanie państwa, związków zawodowych i innych organizacji, zmierzających do poprawy warunków bytu i pracy szerokich warstw ludności, usuwania nierówności społecznych oraz podnoszenia kultury życia. Do podstawowego katalogu aspiracji zaspokojonych potrzeb polityki społecznej można zaliczyć: pracę zgodną z kwalifikacjami, odpowiedni dochód z pracy, bezpieczeństwo i higiena pracy, ochrona zdrowia i pomoc w chorobie, odpowiednie warunki mieszkaniowe, możliwość wypoczynku i czynniki kulturowe związane ze spędzaniem wolnego czasu od pracy. Ponadto sfera zainteresowań polityki społecznej rozciąga się na sprawy kształcenia zawodowego i upowszechniania kultury oraz walki ze zjawiskami patologii społecznej.

Celem niniejszego opracowania jest stworzenie „diagnozy mapy lokalnych kwestii społecznych” znajdujących się w sferze polityki społecznej, a wymagających interwencji, działań naprawczych ze strony aktywnej społeczności lokalnej i instytucji. Merytoryczne powody, które przemawiały za opracowaniem tego dokumentu to:

- diagnoza potrzeb społecznych,
- profesjonalizacja ukierunkowana na pomoc oraz koordynację działań na rzecz potrzebujących,
- opracowanie możliwości i sposobów realizacji w rozwiązywaniu problemów społecznych,
- korelacja i sprzężenie grup społecznych, liderów lokalnych, instytucji, stowarzyszeń, których celem będzie organizacja polityki społecznej na poziomie gminy.

Kompleksowe zobrazowanie przedmiotu jako całego procesu w swej złożoności gdzie terenem badawczym jest gmina Męcinka, pozwoli na wyjaśnienie mechanizmów organizacyjnych i funkcjonalnych, ze wszystkimi elementami, podsystemami i zależnościami, które wchodzi w jej skład.

Dużym znaczeniem niniejszej strategii jest „pożądane zjawisko” pn – Integracja grup nieformalnych z sformalizowanymi jednostkami zmierzających w kierunku zbiorowej odpowiedzialności społeczeństwa obywatelskiego za rozwiązanie wielu kwestii społecznych, które stanowią elementy dezorganizacyjne.

Sprężenie tych sił ma tak duże znaczenie w całym procesie z uwagi na różne możliwości i narzędzia, którymi posługują, bądź mogą się posługiwać - usługi polityki społecznej mają nieco odmienny charakter aniżeli pomoc udzielana w obrębie nieformalnym (rodzina, przyjaciele, stowarzyszenia). Usługi i świadczenia w obrębie pomocy społecznej cechują się regularnością udzielania pomocy przez pełnoetatowych, wyspecjalizowanych w tym zakresie specjalistów w ramach instytucji pomocy społecznej. Natomiast pomoc w kooperacji grupami nieformalnymi daje zbiorową odpowiedzialność za rozwój i powrót do wartości związków między ludźmi i poczucia bezpieczeństwa na podstawie więzi społecznych.

Jednocześnie stanowi podstawę stabilizacji życiowej ludzi, współpracujących w osiąganiu celów, tolerancji różnic między ludźmi, rodzinami, grupami społecznymi. Wartość pokoju społecznego, rośnie więc bowiem wraz z osiąganiem dobrobytu i stabilizacji politycznej.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych będzie stanowić podstawę do realizacji względnie trwałych wzorów interwencji społecznych podejmowanych w celu zmiany (poprawy) tych stanów rzeczy (zjawisk) występujących w obrębie danej społeczności, które oceniane są negatywnie. Dokument charakteryzuje w szczególności działania publicznych i nieformalnych grup rozwiązujących kwestie społeczne podejmowane dla poprawy warunków zaspokojenia potrzeb wybranych kategorii osób i rodzin.

ROZDZIAŁ 1. METODOLOGIA BADAŃ.

Do wyjaśnienia poszczególnych zagadnień poruszanych w tym opracowaniu wykorzystane zostały dokumenty zastane o charakterze analitycznym, diagnostycznym i strategicznym, a w szczególności:

- sprawozdania MPIPS – 03 i meldunki kwartalne ośrodka pomocy społecznej z lat 2006 -2008,
- sprawozdania rzeczowo – finansowe z realizacji zadań zleconych administracji rządowej dotyczących świadczeń rodzinnych, zaliczki alimentacyjnej z lat 2006 – 2008,
- bazy danych programów: POMOST, TT POMOC, NEMEZIS z lat 2006-2008,
- strona internetowa Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej www.mps.gov.pl,
- strona internetowa Głównego Urzędu Statystycznego www.stat.gov.pl,
- strona internetowa Powiatowego Urzędu Pracy w Jaworze – <http://pup.jawor.sisco.info/>
- strona internetowa Centrum Badania Opinii Publicznej - www.cbos.pl.

Wykorzystane materiały wtórne poprzez analizę treści, opis i ocenę w części teoretycznej i w pozostałych rozdziałach są ściśle związane z podjętą próbą odpowiedzi na pytania: jakie w jakim rozmiarze na terenie gminy występują zjawiska dezorganizacji społecznej?; co jest ich przyczyną?; dlaczego jest potrzebna interwencja?; z jakimi problemami staramy się zderzyć i z jakim skutkiem?. Praca ta, poprzez wykorzystane jednostki wyjaśniające dokonuje, charakterystyki, oceny i przedstawia metody działania.

Celem nadrzędnym jaki przyświecał przy doborze materiałów wtórnych, było dotarcie do zagadnień, które szczegółowo wyjaśnią temat , rozpatrując zagadnienia, które znajdują się w sferze dociekań i bezpośrednio odnoszą się do pytań szczegółowych, w zakresie:

- organizacji i struktury omawianej jednostki badawczej,
- sposobu realizacji wyznaczonych zadań,
- wnioskowania na temat celu „podejmowania rękawicy”, a efektywnego pomagania,
- charakterystyki osób korzystających z pomocy społecznej,

- ocena wykorzystania zasobów, które znajdują, bądź mogłyby znajdować się w dyspozycji.

1.1. CEL BADAŃ.

Celem niniejszej strategii jest kompleksowe zobrazowanie jako całego w swej złożoności, kwestii społecznych i systemu pomocowego gminy Męcinka oraz wyjaśnienie mechanizmów organizacyjnych i funkcjonalnych omawianych zagadnień, ze wszystkimi elementami, podsystemami i zależnościami, które wchodzi w jej skład. Przy jednoczesnym zbudowaniu wizji i planu naprawczego dotyczącego obszarów problemowych na terenie gminy.

Ramy odniesienia: „Wychowanie przyszłych generacji wymaga wsparcia rodzin nie tylko ubogich i nie tylko materialnego ze strony osób i instytucji, ponieważ profilaktyka jest tańsza od leczenia”

ROZDZIAŁ 2. PODMIOTOWA I PRZEDMIOTOWA CHARAKTERYSTYKA GMINY MĘCINKA.

2.1. CHARAKTERYSTYKA TERENU BADAWCZEGO.

Administracyjnie gmina Męcinka położona jest w województwie dolnośląskim, powiecie jaworskim. Gmina jest przeciętną w swoim powiecie, zajmuje 20 % obszaru, zamieszkuje ją ponad 9 % mieszkańców powiatu. Gmina należy do typowych gmin wiejskich bez wyraźnie wykształconego ośrodka stołecznego. W jej skład wchodzi 14 sołectw i dwa przysiółki /Męcinka z przysiółkiem Bogaczów, Chroślice, Słup, Sichów, Sichówek, Stanisławów, Pomocne, Kondratów, Muchów, Myślinów, Chełmiec – z kolonią Jeżyków i Raczyce, Piotrowice, Małuszów, Przybyłowice/. Na obszarze gminy nie ma ośrodka miejskiego.

MAPA

Gmina zajmuje zachodnią i północną część powiatu jaworskiego leżącego w centralnej części Dolnego Śląska. Od wschodu graniczy z gminą miejską Jawor, od południowego wschodu z gminą Paszowice, od południa z gminą Bolków, na nieznacznym odcinku z gminą Mściwojów na wschodzie, a od zachodu z gminą Świerzawa oraz Krotoszyce i od północy z Legnickim Polem. Granice gminy są zachodnimi i północnymi granicami powiatu jaworskiego.

Centralna część Dolnego Śląska jest krainą historyczno etnograficzną w południowo zachodniej Polsce, obejmującą ziemie położone po obu stronach środkowej Odry, pomiędzy okolicami Brzegu Opolskiego a Nysą Łużycką. Dolny Śląsk wchodzi w obręb regionów fizyczno geograficznych: Sudetów, Niziny Śląskiej, Nizin Śląsko - Łużyckich, Wału Trzebnickiego, Obniżenia Milicko - Głogowskiego, Wzniesień Zielonogórskich. Na terenie gminy można wyróżnić dwie podstawowe jednostki morfologiczne odpowiadające jednostkom geologicznym: Równinę Jaworską i Pogórze Kaczawskie. Pod względem rzeźby terenu część północno wschodnia gminy, stanowiąca równinę Jaworską, to obszar płaski przecięty szeroką doliną Nysy Szalonej, wznoszący się mniej więcej do wysokości 240 m npm. Część gminy w

obrębnie Pogórza Kaczawskiego posiada urozmaicone formy ukształtowania terenu; szereg dawnych stożków wulkanicznych, poprzedzielanych głębokimi wąwozami, ponad które sterczą wierzchołki wzgórz bazaltowych (najwyższe wzgórza twardzielowe: Mszana - 475 m npm, Jastrzębna - 468 m npm, Czartowska Skała - 463 m npm). Gmina położona jest na pograniczu dwóch dużych jednostek geologicznych: Sudetów i Bloku Przedsudeckiego. Wyraźną granicę między tymi jednostkami tworzy Sudecki Uskok Brzeżny, biegnący po linii Świebodzice-Chełmiec-Złotoryja. Uskok dzieli obszar gminy na dwie części; północno wschodnią, stanowiącą część Niziny Śląsko-Łużyckiej - Przedgórze Sudeckie i południowo - zachodnią - fragment Pogórza Kaczawskiego.

Otoczenie terytorialne Gminy istotnie wpływa na warunki jej funkcjonowania. Męcinka jest położona w centralnej części Województwa Dolnośląskiego, graniczy z gminą Złotoryja, Jawor i położoną ok. 10 km w kierunku północnym Legnicą, a także całym Legnicko - Głogowskim Okręgiem Miedziowym wywierającym znaczny wpływ na wiele czynników warunkujących oraz kształtujących rozwój gminy Męcinka. Gmina jest połączona dobrym układem komunikacyjnym (drogowym) z dużymi ośrodkami miejskimi przede wszystkim z Jaworem i Legnicą (10 km), Wrocławiem, (autostrada A4), Lubinem, Złotoryją czy Bolesławcem oraz sąsiednimi gminami, poprzez sieć dróg lokalnych, co stwarza możliwości codziennego przemieszczania się ludności np. do szkół lub zakładów pracy położonych w miejscowościach sąsiednich. Miejscowości, zwłaszcza w środkowej i północnej części gminy, znajdują się w zasięgu stosunkowo dogodnych połączeń komunikacji międzymiastowej oraz drogowych i częściowo kolejowych. Te ośrodki miejskie są stosunkowo łatwo osiągalne dobrą – jak na warunki polskie – siecią dróg krajowych, w tym niektóre z nich autostradą A-4. Transport kolejowy o charakterze raczej tranzytowym realizowany jest tylko na przebiegającej przez gminę linii kolejowej jednotorowej Legnica – Nysa - Kędzierzyn, przez co gmina posiada połączenia kolejowe ze wszystkimi liczącymi się ośrodkami miejskimi na południu kraju. Nieopodal północnych granic gminy, w rejonie miejscowości Nowa Wieś Legnicka, przebiega przebudowana autostrada A4 Olszyna – Korczowa będąca południową arterią kraju o kapitalnym znaczeniu międzynarodowym.

Gmina – należy do grupy gmin o charakterze typowo wiejskim, jest w tej kategorii jedną z mniejszych gmin województwa dolnośląskiego. Jej obszar wynosi 147.50 km² i jest zamieszkały przez 4 876 mieszkańców (stan na dzień 30 września 2009 r.), co plasuje gminę na 34 miejscu pod względem powierzchni oraz na 108 miejscu pod względem liczby mieszkańców w województwie dolnośląskim, spośród gmin wiejskich i miejsko-wiejskich.

Tab. Nr 1. Liczba ludności zamieszkałej na terenie gminy Męcinka – stan na 30.09.2009 r. – zmienna miejscowości. *OPRACOWANIA WŁASNE - DANE POZYSKANE Z URZĘDU GMINY MĘCINKA.

Lp.	Miejscowość	Liczba mieszkańców
1.	Chroślice	254
2.	Męcinka	766
3.	Sichów	333
4.	Sichówek	81
5.	Słup	226
6.	Małuszów	378
7.	Przybyłowice	235
8.	Kondratów	293
9.	Pomocne	415
10.	Stanisławów	136
11.	Muchów	169
12.	Myślinów	194
13.	Chełmiec	382
14.	Piotrowice	1014
	Razem:	4876

Stolicą gminy jest wieś Męcinka, a zarazem siedzibą organów władzy samorządowej stopnia podstawowego, która jest jedną najliczniej zamieszkałą miejscowością .

Gmina posiada wybitnie rolniczy charakter:

Tab. Nr. 2. Dane statystyczne dotyczące powierzchni wg stanu na 2002 r. w oparciu o powszechny spis rolny w 2002 r.

X	Jednostka miary	2002 r.
Gospodarstwa rolne	Gosp. rolne	964
Powierzchnia gruntów ogółem	areał	755 275
Użytki rolne	areał	621 176
Sady	areał	2 044
Łąki trwałe, pastwiska	areał	91 148
Lasy i grunty leśne	areał	17 130
Pozostałe grunty	areał	23 777

Tab. Nr 3. Ilość indywidualnych gospodarstw rolnych na terenie gminy Męcinka – stan 31.12.2007 r. – zmienna wielkość gospodarstwa.* OPRACOWANIA WŁASNE DANE POZYSKANE Z URZĘDU GMINY MĘCINKA.

Lp.	Przedziały w ha	Ilość gospodarstw
1.	1 - 5	475
2.	pow. 5 – 10	150
3.	pow. 10 – 20	75
4.	pow. 20 – 50	82
5.	pow. 50 – 100	12
6.	pow. 100	5
	Razem:	799

Najbardziej widoczną zmianą, która pojawia się przy porównaniu Tab. Nr 2 z Tab. Nr 3. jest znaczne zmniejszenie się liczby gospodarstw indywidualnych o 165. Kolejna, niewielka zmiana dotyczy struktury agrarnej. Struktura gospodarstw rolnych na terenie gminy dzieli się na bardzo liczne /625/ gospodarstwa małe, których prowadzenie łączone bywa z pracą poza rolnictwem, i największe, które są wyłącznym lub głównym źródłem utrzymania rodziny rolnika

Rolnictwo jest jednak dalej główną i podstawową formą aktywności gospodarczej mieszkańców gminy i arbitralną funkcją rozwojową gminy. Wybitnie sprzyjające

rozwojowi rolnictwa na terenie gminy są gleby wysokich klas bonitacyjnych. W zależności od podłoża i położenia, na którym się ukształtowały, wyróżnia się gleby na równinach zastoiskowych (czarnoziemy), na równinach moreny dennej, na wzniesieniach kemów. Dwa pierwsze rodzaje to bardzo dobre kompleksy pszenne. W dolinach rzecznych występują mady ciężkie. W zasięgu Pogórza Kaczawskiego, dominują gliny stokowe wytworzone ze zwietrzelin utworów metamorficznych, których granicę wyznacza brzeżny uskoki sudecki. Mady rzeczne pokrywają obniżenia rzek Kaczawy i Nysy Szalonej i większych dopływów. Wzdłuż rzeki Nysa Szalona szeroki pas mad rzecznych sięga do Jeziora Słup. Całą przedsudecką część obszaru pokrywają gleby brunatne właściwe i płowe. W zasięgu Pogórza Kaczawskiego, przeważają gleby brunatne właściwe, zaliczane do gleb płowych. W tej części obszaru głównie pod lasami występują też gleby słabo wykształcone na zwietrzelinach kamienisto-szkieletowych skał metamorficznych. Pod względem rolniczej przydatności, przedsudecką część obszaru pokrywają kompleksy gleb pszennych bardzo dobrych i dobrych, miejscami występuje kompleks pszenno-wadliwy. W zasięgu Pogórza Kaczawskiego występuje kompleks zbożowy górski oraz owsiano - ziemniaczany i owsiano - pastewny. Intensywnej produkcji rolnej na tym obszarze sprzyjają dodatkowo korzystne (na przedgórzu) dla rolnictwa warunki klimatyczne, charakteryzujące się długim okresem wegetacyjnym, dużym nasłonecznieniem i wysokimi wartościami średnich temperatur. Sprzyjający klimat i dobre gleby umożliwiają uprawę pszenicy, buraków cukrowych, rzepaku, oraz warzyw /wczesnych ziemniaków, kapusty, ogórków, pomidorów gruntowych/, a także innych roślin uprawnych. Istniejąca baza magazynowa umożliwia bezproblemowy skup i zmagazynowanie pszenicy i rzepaku.

Nie bez znaczenia jest również tradycja rolnicza gminy i jej obecny stan wyposażenia w zaplecze produkcyjno – magazynowe, aktualnie niewykorzystane. Urodzajne gleby areалу rolnego, stwarzają silną podstawę rozwoju rolnictwa, z ukierunkowaniem na warzywnictwo, sadownictwo, uprawy roślin zbożowych i przemysłowych itp. oraz hodowlę. Sąsiedztwo aglomeracji przemysłowych Legnicko Głogowskiego Okręgu Miedziowego otwiera duże możliwości zbytu produktów rolnych. Produkcja rolnicza na obszarze gminy winna być oparta na zasadach rolnictwa ekologicznego. Hodowla nie odgrywa obecnie większej roli – znacząco zmalało pogłowie zwierząt, a likwidacji uległy duże fermi hodowlane, poza jedną dużą chlewnią prowadzoną przez RSP

Sichów. Najczęściej spotyka się gospodarstwa rolne posiadające po kilka sztuk zwierząt hodowlanych.

Większe gospodarstwa rolne to: RSP Sichów, SKR Męcinka, SP w Pomocnem, Gospodarstwo Rolne Grzegorza Węglewskiego w Piotrowicach.

Sytuacja gospodarcza Gminy na przestrzeni ostatniej dekady uległa znacznym zmianom. W przeszłości dominującą rolę pełniły duże scentralizowane gospodarstwa rolne (PGR), a także różnego rodzaju spółdzielnie związane z produkcją rolną, znaczny był też odsetek indywidualnych gospodarstw rolnych, które z momentem transformacji ustrojowej straciły dominującą pozycję.

Z zakładów typowo przemysłowych na terenie gminy działają trzy kamieniołomy. Obecnie charakter gminy sprawia, że rozwój przemysłu jest tu ograniczony ze względu na bardzo duży udział obszarów chronionych (głównie Park Krajobrazowy „Chełmy”). Przemysł rozwinął się w ośrodkach graniczących z gminą Jawor i Legnica (LGOM).

Tab. Nr 4. Podmioty gospodarcze na terenie gminy zarejestrowane w rejestrze REGON wg sektorów własnościowych. Stan na 2007 r. w oparciu o dane GUS.

<u>X</u>	<i>Jednostka miary</i>	<i>2007 r.</i>
Ogółem	jed. gosp.	297
Sektor publiczny	jed. gosp.	9
Sektor prywatny	jed. gosp.	288
Rolnictwo i leśnictwo	jed. gosp.	45
Przetwórstwo przemysłowe	jedn. gosp.	1
Wytwarzanie energii elektr., gazu, pary wodnej	jedn. gosp.	27
Dostawa wody, gospodarowanie ściekami	jedn. gosp.	1
Budownictwo	jedn. gosp.	36
Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych	jedn. gosp.	82
Handel detaliczny z wyłączeniem h. Pojazdami	jedn. gosp.	7
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	jedn. gosp.	34
Informacja i komunikacja	jed. gosp.	3
Dział. finansowa i ubezpieczeniowa	jedn. gosp.	24
Dział. związana z obsługą rynku nieruchomości	jedn. gosp.	7
Dział. profesjonalna, naukowa i techniczna	jedn. gosp.	5
Dział. w zakresie usług administrowania i wspierająca	jedn. gosp.	5
Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenie społeczne	jedn. gosp.	20

Sytuacja gospodarcza gminy na przestrzeni ostatniej dekady uległa znacznym zmianom. W latach ubiegłych dominującą rolę pełniły duże scentralizowane gospodarstwa rolne (PGR) a także różnego rodzaju spółdzielnie związane z produkcją rolną, znaczny był też odsetek indywidualnych gospodarstw rolnych.. Rozwijają się gospodarstwa indywidualne systematycznie zwiększając swój areał. Gmina Męcinka jest gminą typowo rolniczą i na jej obszarze nie ma dużych zakładów

przemysłowych, choć wielowiekowe tradycje ma tu górnictwo odkrywkowe reprezentowane obecnie przez zakłady przemysłu surowców mineralnych:

1. COLAS Kruszywa sp.z o.o. - Winna Góra w Piotrowicach,
2. Kopalnie Surowców Skalnych SA Złotoryja w Męcince,
3. Piaskownia w Piotrowicach,
4. Kopalnie Odkrywkowe Surowców Drogowych w Wilkowie,
5. Wakoz sp. Z o. o. z Gdańska.

Obecne są również zakłady usługowe i rzemieślnicze oraz niewielkie zakłady wytwórczo -przemysłowe, do których zaliczyć można przede wszystkim podmioty wymienione wcześniej. Ogółem zarejestrowanych w 2007 r. było 297 różnego rodzaju najczęściej drobnych podmiotów gospodarczych. Są to zakłady usługowe z branży budowlanej, transportowej, ślusarskiej, mechaniki pojazdowej, itp. usługi drobne.

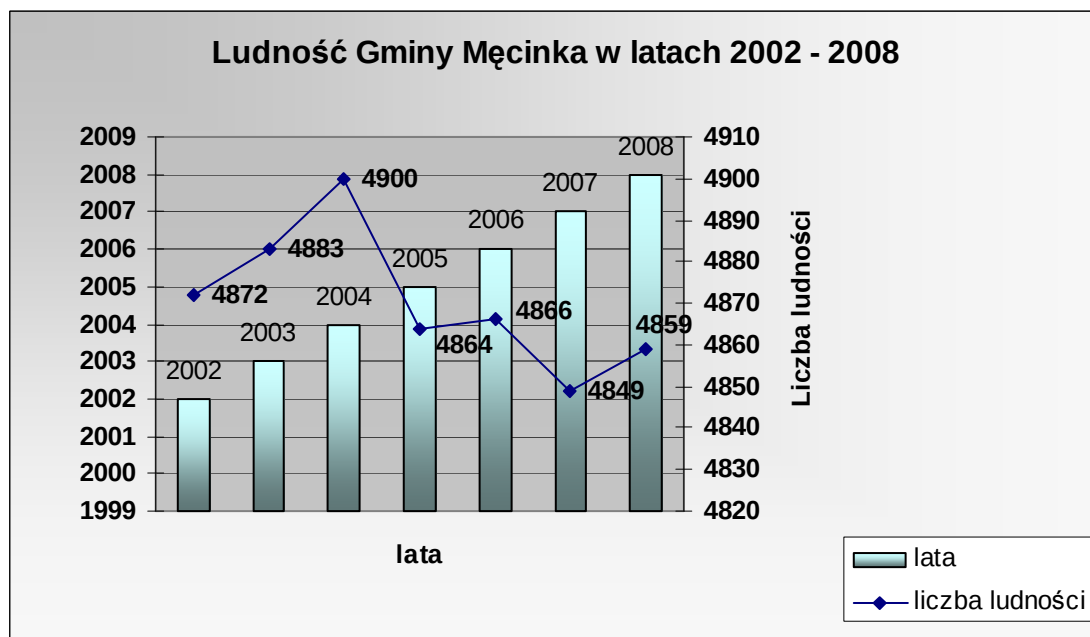
Układ kolejowy.

Przez gminę przebiega jeden z krajowych szlaków kolejowych – linia kolejowa II rzędu nr 137 relacji Legnica – Jaworzyna Śląska służąca krajowym przewozom o znaczeniu regionalnym. Linia ta dla samej gminy ma mniejsze znaczenie gdyż jest to linia tranzytowa przebiegająca północno - zachodnim skrajem terytorium gminy z przystankiem w miejscowości Przybyłowice, nie odgrywająca obecnie dużej roli w gospodarce gminy. Jest to jednak ważny szlak kolejowy powiązany z gminą poprzez stację w sąsiednim Starym Jaworze oraz Jaworze i ma kapitalne znaczenie dla prawidłowego skomunikowania gminy ze znaczącymi ośrodkami takimi jak Legnica, Wrocław, czy lokalnymi jak Strzegom, Świdnica. Z tą linią związane są bocznice kolejowe a zwłaszcza wymieniona stacja w Jaworze oddalona o 7 km od centrum gminy. W planach rozwojowych PKP linia ta ma być zmodernizowana i zwiększona ma być prędkość przewozowa. Linia może mieć ograniczone znaczenie gospodarcze gdyż plany PKP są niejednoznaczne.

2.2. CHARKTERYSTYKA SPOŁECZNO DEMOGRAFICZNA BADANEJ ZBIOROWOŚCI.

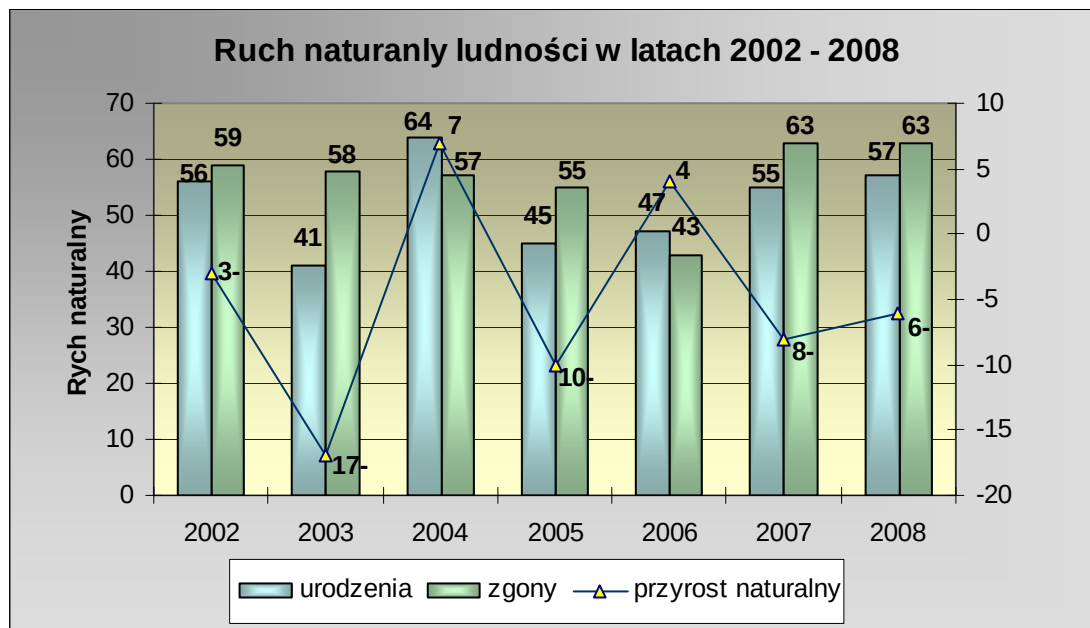
Rozwój demograficzny gminy Męcinka w 2009 roku /stan na koniec III kwartału 2009 r. – 4876 osób/ nie uległ istotnym zmianom w stosunku do 2002 roku.

Wykr. nr 1. Liczba mieszkańców gminy Męcinka w latach 2002 -2008. *OPRACOWANIA WŁASNE NA POSTAWIE DANYCH POZYSKANYCH Z URZĘDU GMINY MĘCINKA.

Bezpośrednią przyczyną zauważalnego spadku dotyczącego liczby ludności na przełomie lat 2002 -2008 jest zjawisko niezastępowalności pokoleń, a z kolei umieralność nie uległa istotnym zmianom. Rok 2003 i 2005 to okresy, w których odnotowano największe wartości ujemnego przyrostu naturalnego /odpowiednio -17 i -10/.

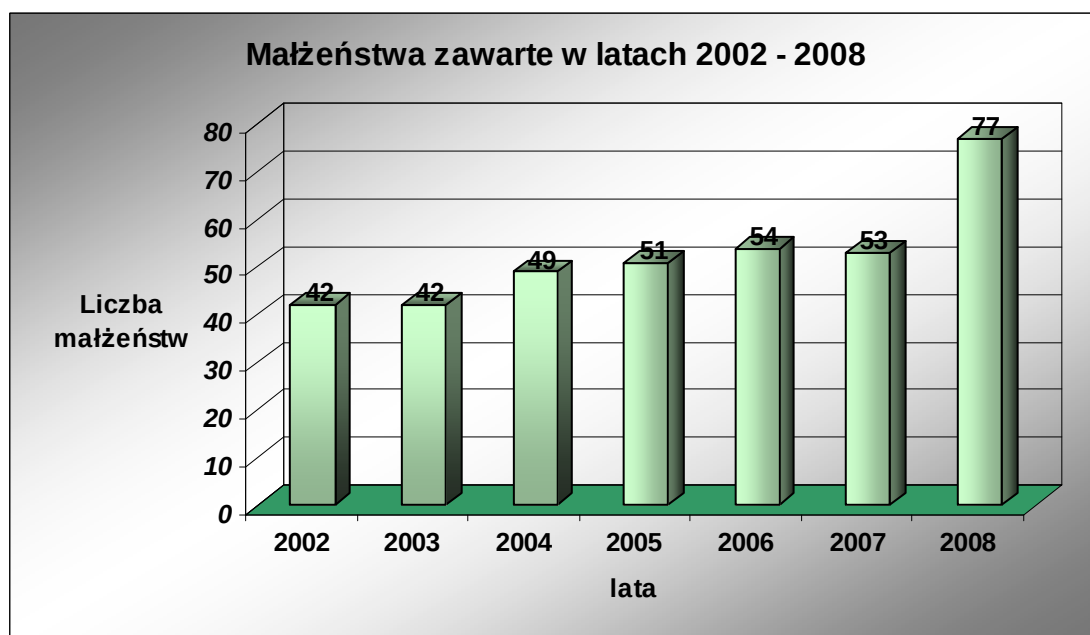
**Wyk. Nr 2. Naturalny ruch ludności gminy Męcinka w latach 2002 -2008 . *OPRACOWANIA WŁASNE
NA POSTAWIE DANYCH POZYSKANYCH Z URZĘDU GMINY MĘCINKA.**

Istniejący na opisywanym terenie poziom reprodukcji nie gwarantuje prostej zastępowalności pokoleń. Liczba urodzeń jak widać na powyższym wykresie w poszczególnych latach daje w większości przyrost ujemny . Według przewidywań analityków zajmujących się kwestią statystyk demograficznych, w Polsce wystąpi długookresowa tendencja spadkowa, przerywana niewielkim wzrostem, głównie w okresie 2005 – 2015. Będzie to efekt tzw. echa wyżu demograficznego z lat 80 XX w. Po roku 2015 liczba urodzeń będzie drastycznie maleć, natomiast zgonów utrzyma się na wysokim poziomie. Dlatego w końcu analizowanego okresu należy oczekiwać zwiększenia tempa spadku liczby ludności.

Wydawałoby się, iż na dzietność kobiet największy wpływ ma liczba zawieranych związków małżeńskich.

Wyk. nr 3. Liczba zawieranych małżeństw w latach 2002 – 2008. *OPRACOWANIA WŁASNE NA POSTAWIE DANYCH POZYSKANYCH Z URZĘDU GMINY MĘCINKA.

Pomimo, iż obserwujemy tendencję wzrostową dotyczącą zawieranych formalnych związków małżeńskich i moglibyśmy w tym momencie wnioskować, iż dzietność na terenie gminy powinna również znacznie zwiększyć, tym bardziej, że w wieku rozrodczym znalazł się wyż demograficzny, to będzie to mylna hipoteza. A sytuacji odwrotnej jaka ma miejsce, należy upatrywać w zmianie modelu rodziny polskiej – głównie w miastach, ale i również na wsiach – geneza takiej konstrukcji - to upodabnianie się do wzorców zachodnioeuropejskich. Drugim czynnikiem, który moim zdaniem ma wpływ na niską liczbę urodzeń to przesunięcie najwyższej płodności kobiet z grupy wieku 20-24 lata do grupy 25-29 lat¹. Taki scenariusz jest w głównej mierze wynikiem wyboru, jakiego coraz częściej dokonują ludzie młodzi decydując się najpierw na osiągnięcie określonego poziomu wykształcenia oraz stabilizacji ekonomicznej, a dopiero potem na założenie rodziny oraz jej powiększenie. Powodami posiłkującymi i potwierdzającymi powyższy stan rzeczy są: obawy kobiet przed utratą pracy, brak wsparcia ze strony państwa, obawy przed obniżeniem materialnego poziomu życia oraz w aktywności zawodowej kobiet.

Społeczeństwo gminy starzeje się, a głównym powodem jest jak już wyżej wspomniałam sukcesywnie zwiększający ujemny przyrost naturalny. Potwierdzeniem takiego stanu są dane zawarte w Tab. Nr 5 stosunek osób w wieku

¹ Dane GUS.

przedprodukcyjnym do osób wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym. Proces ten nie jest odmienny od sytuacji w skali całego kraju, a nic nie wskazuje, że sytuacja ta zmieni się i obierze azymut odwrotny. Polityka państwa przez 19 lat zmian transformacyjnych zachodzących w strukturze społecznej i jej podsystemach, a właściwie obozy polityczne kształtujące kierunki polityki państwa nie zrobiły nic, aby tę sytuację zmienić. Podejmowane próby miały i mają charakter tymczasowości natomiast brakuje im ciągłości i stałych powiązań we wszystkich podsystemach odpowiedzialnych za omawiane kwestie rzeczywistości społecznej.

Tab. Nr 5. Ludność w Gminie Męcinka w oparciu o dane statystyczne GUS za 2008 rok.

STAN LUDNOŚCI I RUCH NATURALNY	JEDNOSTKA MIARY	2008 r.
<i>Ogółem</i>	osoba	4859
Mężczyźni	osoba	2425
Kobiety	osoba	2434
<u><i>Urodzenia</i></u>	osoba	57
<i>Zgony</i>	osoba	63
<u><i>Przyrost naturalny</i></u>	osoba	-6
<i>Ludność w wieku przedprodukcyjnym</i>	osoba	1053
Mężczyźni	osoba	581
Kobiety	osoba	472
<i>Ludność w wieku produkcyjnym</i>	osoba	3084
Mężczyźni	osoba	1618
Kobiety	osoba	1466
<i>Ludność w wieku poprodukcyjnym</i>	osoba	722
Mężczyźni	osoba	226
Kobiety	osoba	496

Powyższa tabela obrazuje nam korelację płci, pokazuje nam, iż wśród mieszkańców gminy przeważają - kobiety - 2434 - ogółu społeczeństwa, natomiast mężczyźni są w mniejszości – 2425 - ogółu analizowanej populacji, współczynnik ten jest zmienny w

poszczególnych przedziałach wiekowych. Różnicę można zaobserwować w wieku poprodukcyjnym, gdzie przewaga kobiet nad mężczyznami jest dwukrotna.

Główny powód przewagi kobiet nad mężczyznami w przedziale wiekowym, o którym wyżej jest nierozdzielnie związany z trwaniem życia mężczyzn i kobiet. W tym wypadku gmina również nie odbiega od obrazu w skali całokształtu populacji obywateli Polski. Średnia długość życia mężczyzn jest znacznie krótsza od średniej życia kobiet. Jak postawy dotyczące dietetyki zmierzają w kierunku modernizacji i modelu zachodniego, tak odnosząc się do kwestii podziału ról, tu preferencje nie dążą w praktyce do dużych zmian i model małżeństwa oraz rodziny ma nadal, jak sądzę w większości gospodarstw domowych charakter tradycyjny. Odpowiedzialny za taką sytuację według mojej oceny jest pośrednio, a może głównie patriarchyalny model rodziny, szczególnie rodziny wiejskiej. Skąd takie wnioskowanie? Postaram się wyjaśnić w dalszej retoryce pisanej. Głównym i najbardziej trwałym poglądem, który w dalszym ciągu jest silnie zakorzeniony w świadomości przeciętnego człowieka, pełnej różnych stereotypów i uprzedzeń jest sztywny, obowiązujący i obłożony sankcjami podział ról. Mężczyzna w tej maszynie tradycyjności ma przypisaną rolę, która w swojej strukturze łączy wyznaczone cele szczegółowe w cel główny – mężczyzna odpowiada głównie za byt materialny, a praca jest dla niego o wiele większą wartością – która manipuluje przy „superego”, niż dla kobiety. Reasumując, przekonaniem, które funkcjonuje do tej pory w naszym społeczeństwie to właśnie płęć męska odpowiada za powodzenie rodziny i jej bezpieczeństwo. Ten bagaż w dobie dzisiejszej pauperyzacji określonych grup społecznych, bezrobocia i sytuacji na rynku pracy powoduje często sytuacje silnego stresu, który jest bezpośrednią, bądź pośrednią i jedną z wielu, które przyczyniają się do dziesiątkowania oddziałów płci męskiej.

Tab. Nr 6. Liczba bezrobotnych z terenu gminy Męcinka w przedziałach wiekowych .*
OPRACOWANIA WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH POZYSKANYCH Z POWIATOWEGO URZĘDU PRACY W JAWORZE.

Wyszczególnienie	2006		2007		2008	
	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety
18-24	82	54	67	45	58	43
25-34	132	87	100	75	76	51
35-44	78	45	42	27	41	24
45-54	70	38	46	22	41	17
55-59	19	6	22	7	17	2
60-64	7	-	4	-	5	-

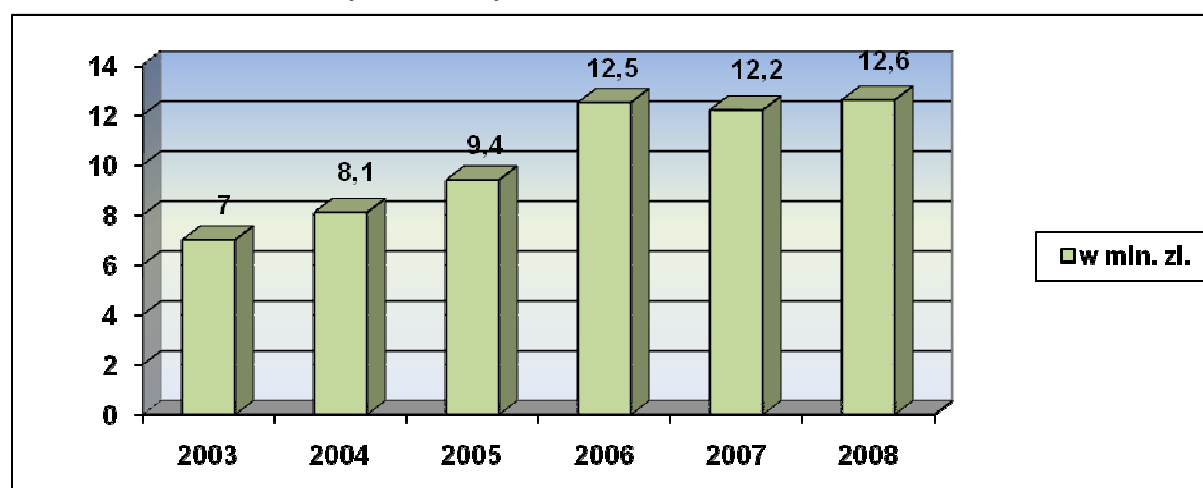
Biorąc pod uwagę stan, gdzie liczba osób w wieku produkcyjnym /przyjmując początek wieku produkcyjnego -18 lat, a koniec kobiety 60 lat i mężczyźni 65 lat / wynosi 3084 osób ogółu społeczeństwa² - procent bezrobocia na terenie gminy wynosi 7,7% - mniejszy porównując globalną skalę bezrobocia odnoszącą się do całego kraju. Takiego wyniku bezrobocia można upatrywać w fakcie, iż gmina Męcinka jest typowo rolniczym obszarem. Znaczna większość populacji posiada gospodarstwa rolne, a członkowie rodzin wraz z właścicielami pracują na roli. Łączna powierzchnia gospodarstw rolnych na terenie gminy wynosi 7 294 ha, a ich łączna liczba opiewa na 799, a średnia powierzchnia gospodarstwa wynosi 9,13 ha³.

2.3. EKONOMICZNA KONDYCJA GMINY.

Finansowym wyrazem i instrumentem polityki gospodarczej każdej gminy jest budżet będący podstawowym planem działalności na dany rok kalendarzowy. Budżet gminy należy traktować jako najważniejszy instrument zarządzania finansami gminy. Jego celem jest realizacja zadań publicznych i społecznych oraz zapewnienie zrównoważonego rozwoju, odpowiednie sporządzenie planów pozwala na spełnienie funkcji planowania, monitoringu oraz kontroli finansowej.

Dochody gminy Męcinka w latach 2003-2008 wzrosły z 7 mln złotych do 12,6 mln czyli o 79 % co przedstawia poniższy wykres:

Wyk. Nr 4. Dochody gminy Męcinka w latach 2003 – 2008. *OPRACOWANIA WŁASNE NA POSTAWIE DANYCH POZYSKANYCH Z URZĘDU GMINY MĘCINKA.

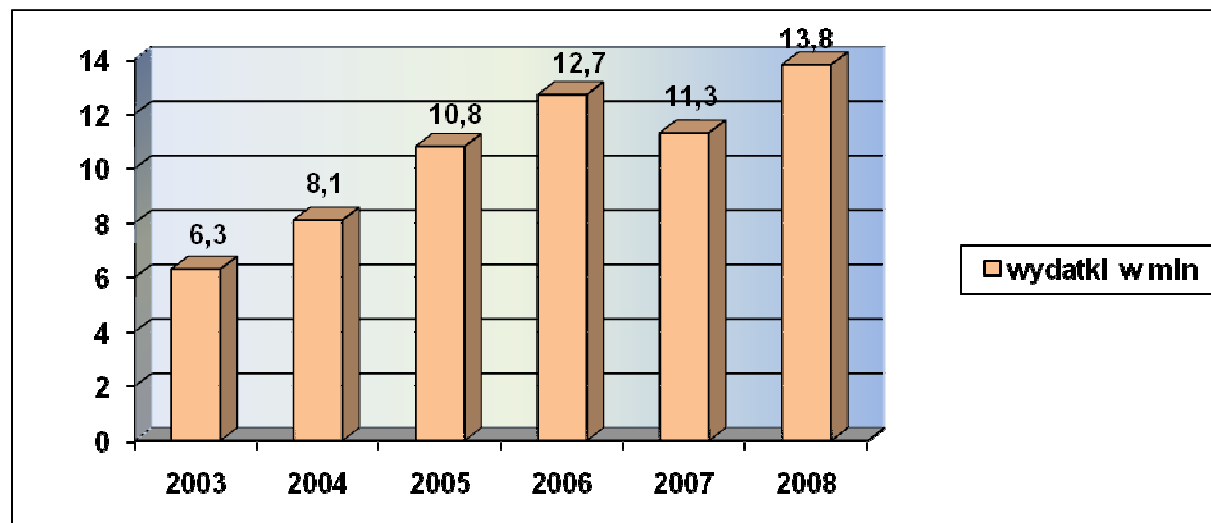
² Dane pozyskane z Powiatowego Urzędu Pracy w Jaworze.

³ Dane pozyskane z Urzędu Gminy Męcinka.

Największy udział w dochodach stanowią dochody własne tj. około 53 %, subwencje 23% oraz dotacje 24%. W dochodach własnych dominują wpływy z podatku od nieruchomości od osób prawnych natomiast najniższą z tytułu podatku leśnego od osób fizycznych. Wynika to z naturalnego usytuowania gminy, rozmiarów gospodarki rolnej, a także poziomu ulg, zwolnień lub obniżen w stosunku do ustawowych stawek jednostkowych. Podatek dochodowy od osób fizycznych stanowi 36,49 % dochodów własnych gminy. Wpływy z tego tytułu wzrosły o 142 % w porównaniu z rokiem 2004. Jest to pozytywna tendencja, która świadczy o stałym, znaczącym wzroście ogólnych dochodów mieszkańców gminy.

Wydatki gminy Męcinka w latach 2003 - 2008 wzrosły o 118,1 %. W 2003 roku kształtowały się na poziomie 6,3 mln złotych, a w 2008 roku wzrosły do 13,8 mln złotych.

Wyk. Nr 5. Wydatki gminy Męcinka w latach 2003 – 2008. *OPRACOWANIA WŁASNE NA POSTAWIE DANYCH POZYSKANYCH Z URZĘDU GMINY MĘCINKA.

Znaczna część wydatków stanowią wydatki inwestycyjne, które na przełomie lat 2003 - 2008 wzrosły o 475 %. W roku 2003 na inwestycje wydano 13 % budżetu, a w 2008 roku już 31,7 %. Największy udział w poniesionych wydatkach stanowią wydatki w dziale oświata i wychowanie, które wynoszą ponad 3,3 mln. Dzięki podejmowanym działaniom w zakresie reorganizacji szkół, koszty bieżące na oświatę utrzymują się od 5 lat prawie na niezmiennym poziomie, przy ogólnym, corocznym wzroście wszystkich kosztów utrzymania. W wydatkach bieżących duże kwoty przeznacza się także na pomoc społeczną, ponad 2 mln złotych.

Porównując dochody z wydatkami oraz analizując gospodarkę kredytową jesteśmy w stanie wyciągnąć wnioski zmierzające do określenia stanu poziomu kondycji ekonomicznej omawianej jednostki terytorialnej. Jak wynika z ostatnich trzech lat w każdym roku budżetowym wydatki gminy Męcinka przewyższyły dochody. W roku 2006 deficyt wyniósł 1 403 951 zł i został sfinansowany z zaciągniętego kredyt oraz nadwyżką z lat ubiegłych. W 2007 roku deficyt wyniósł 973 891 zł, a źródłem finansowania była pożyczka oraz wpływy ze sprzedaży papierów wartościowych. W roku 2008 deficyt budżetowy wyniósł 1 243 068 zł i został sfinansowany przychodami ze sprzedaży papierów wartościowych emitowanych przez gminę oraz zaciągniętym kredytem. Deficyt w poszczególnych latach był spowodowany wysokimi wydatkami inwestycyjnymi, ale przede wszystkim koniecznością spłaty zaciągniętych pożyczek w latach ubiegłych na:

- budowę kanalizacji Piotrowice – Chelmiec,
- zakup koparko- spycharki,
- odnowę wsi Męcinka i Piotrowice,
- termomodernizację budynków użyteczności publicznej,
- budowę obiektów sportowych wraz z niezbędną infrastrukturą przy Zespole Szkół w Męcince,
- zakup busa osobowo- towarowego,
- budowę dróg gminnych.

Jednym ze wskaźników obrazujących sytuację ekonomiczną gminy jest relacja dochodów do wydatków czyli niezależność finansowa. W takim założeniu kondycja ekonomiczna gminy jest niekorzystna, gdyż występuje konieczność posilkowania się w gospodarce ekonomicznej zewnętrznymi źródłami wsparcia - kredyty i pożyczki. Jednak o kondycji ekonomicznej świadczy nie tylko wskaźnik niezależności finansowej, ale również wysokość wydatków inwestycyjnych. Nie wystarczy bowiem być bogatym, ważne jest czy pieniądze wydawane są na bieżące potrzeby i inwestycje. I tu kondycja ekonomiczna gminy wypada zdecydowanie korzystnie, gdyż budżet gminy sukcesywnie wzrasta, a wydatki inwestycyjne w ciągu ostatnich kilku lat wzrosły o 475 %. W porównaniu z gminami wiejskimi Dolnego Śląska (79 gmin wiejskich), gmina Męcinka wypada bardzo korzystnie. W 2006 roku gmina otrzymała Dolnośląski Klucz Sukcesu jako najgospodarniejsza gmina Dolnego Śląska, za wzrost nakładów na zadania inwestycyjne, które w 2005 roku przekroczyły 35 %

budżetu gminy, wzrost budżetu gminy o ponad 100 % w ciągu ostatnich trzech lat oraz skuteczne pozyskiwanie środków zewnętrznych. W roku 2008 Regionalna Izba Obrachunkowa we Wrocławiu opublikowała dane, z których wynika, iż gmina Męcinka zajęła 7 miejsce na Dolnym Śląsku za aktywność inwestycyjną oraz 1 miejsce za skuteczność pozyskiwanych środków unijnych na inwestycje.

Jednocześnie kontrola audytu zewnętrznego jakim jest Regionalna Izba Obrachunkowa, która jest powołana między innymi do oceny i prognozy kolejnych budżetów przygotowywanych przez wójta, wydaje mu opinię wiarygodną i realną.

Ocena w/w instytucji dokonywana jest na dwóch płaszczyznach: ex post – obejmująca swoim zakresem ocenę dotychczasowego przebiegu realizacji zadań wynikających z „działu finansów” i ex ante – obejmująca ocenę projektu przyszłego działania związana ściśle z realnie ocenianymi prognozami, popartymi czystymi rachunkami ekonomicznymi.

Oceny wydawane kolejnym budżetom do tej pory obejmowały swoim zakresem desygnat pod nazwą „realne – do zrealizowania”.

2.4. OŚWIATA.

Na terenie gminy Męcinka zadania oświatowe realizują:

I. Zespół Szkół w Męcince, w skład którego wchodzi:

1. Szkoła Podstawowa w Męcince z oddziałem przedszkolnym „0”,
2. Gimnazjum w Męcince;

II. Szkoła Podstawowa w Piotrowicach z oddziałem przedszkolnym „0”

Dane liczbowe o uczniach:

Gimnazjum w Męcince - do obwodu szkoły należą wszystkie dzieci z terenu gminy. W roku szkolnym 2008/2009 naukę realizowało ogółem 142 uczniów. Liczba oddziałów w szkole- 6.

Do szkoły uczęszczało w roku szkolnym 6 uczniów spoza obwodu. Natomiast poza obwodem realizowało obowiązek szkolny 59 uczniów, objętych kontrolą spełniania obowiązku szkolnego przez dyrektora szkoły.

Liczba godzin tygodniowo dla wszystkich oddziałów łącznie , wynikająca z programu nauczania – 200.

Zatrudnienie – nauczyciele- ogółem 19 w tym pedagog szkolny i bibliotekarz.

Szkoła Podstawowa w Męcince – do obwodu szkoły należą miejscowości : Męcinka, Chroślice, Słup, Sichów, Sichówek, Stanisławów, Kondratów, Pomocne, Muchów, Przybyłowice.

W roku szkolnym 2008/2009 w Szkole Podstawowej w Męcince realizowało naukę ogółem 164 uczniów, a roczne przygotowanie przedszkolne 23 /w tym 2 spoza obwodu/. Poza obwodem roczne przygotowanie przedszkolne realizowało 21 dzieci, objętych kontrolą spełnienia obowiązku szkolnego.

Liczba oddziałów w szkole wraz z oddziałem przedszkolnym- 10.

Do szkoły uczęszczało 12 uczniów spoza obwodu. Natomiast poza obwodem realizowało obowiązek szkolny 69 uczniów, objętych kontrolą spełnienia obowiązku szkolnego przez dyrektora.

Liczba godzin tygodniowo dla wszystkich oddziałów łącznie , wynikająca z programu nauczania -248.

Zatrudnienie:

Szkoła Podstawowa w Męcince – nauczyciele-ogółem 16, w tym pedagog szkolny, logopeda, bibliotekarz i opiekun świetlicy.

Dożywianie - na terenie Zespołu Szkół działa stołówka – z posiłków w roku szkolnym 2008/2009 korzystało średnio 99 uczniów , w tym 62 w ramach otrzymanej dotacji celowej od Wojewody Dolnośląskiego na realizację Programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” przekazywanej przez GOPS w Męcince. Ponadto w szkole realizowany jest program dożywiania pod nazwą „Szklanka mleka dla każdego”

Szkoła Podstawowa w Piotrowicach- do szkoły należą miejscowości: Chełmiec, Piotrowice, Myślinów.

W roku szkolnym 2008/2009 realizowało naukę ogółem 108 uczniów, a roczne przygotowanie przedszkolne 16 dzieci. Liczba oddziałów w szkole wraz z oddziałem przedszkolnym - 7.

Do szkoły uczęszczało w roku szkolnym 10 uczniów spoza obwodu. Natomiast poza obwodem realizowało obowiązek szkolny 27 uczniów, objętych kontrolą spełniania obowiązku rocznego przygotowania przedszkolnego i obowiązku szkolnego przez dyrektora szkoły.

Liczba godzin tygodniowo dla wszystkich oddziałów łącznie, wynikająca z programu nauczania-173.

Zatrudnienie- nauczyciele – ogółem 16 w tym pedagog szkolny, logopeda, bibliotekarz i opiekun świetlicy.

Dożywianie- szkoła prowadzi dożywianie uczniów w formie suchego posiłku , w szkole realizowany jest program „ Szklanka mleka”.

Pomocą materialną w postaci stypendium i zasiłku szkolnego objęci są uczniowie z terenu gminy, uczęszczający do wszystkich typów szkół. Zadanie to rada gminy przekazała do realizacji dyrektorom szkół. W roku szkolnym 2008/2009 ze stypendiów skorzystało 122 uczniów, w tym : 69 uczniów szkół podstawowych, 23 uczniowie gimnazjów, 28 uczniów szkół ponadgimnazjalnych. Zasiłek szkolny przyznano 16 uczniom, w tym 13 uczniom szkół podstawowych i 3 uczniom gimnazjów.

Ponadto w ramach pilotażowego programu „ **Uczeń na wsi - pomoc w zdobyciu wykształcenia przez osoby niepełnosprawne zamieszkujące gminy wiejskie i miejsko- wiejskie**” programem było objętych 20 uczniów, w tym 8 uczniów szkół podstawowych, 8 gimnazjów i 4 szkół ponadgimnazjalnych. Pomoc finansowa dla ucznia szkoły podstawowej i gimnazjum wynosiła 842,80zł, natomiast dla ucznia szkoły ponadgimnazjalnej 1264,20 zł.

Od połowy września 2009 w miejscowości Pomocne działa **Alternatywny Ośrodek Przedszkolny**. Został on utworzony w ramach projektu : „ Równe szanse – utworzenie sieci alternatywnych ośrodków przedszkolnych dla dzieci w wieku 3-5 lat na terenach wiejskich zagrożonych wykluczeniem społecznym”. Środki na utworzenie ośrodka zostały częściowo pozyskane przez stowarzyszenie CIVIS EUROPAE z Lubina. Adaptacje sfinansowano z budżetu gminy. Do punktu w Pomocnem deklaracje złożyło 19 rodziców zamieszkałych w Pomocnem, Muchowie, Stanisławowie i Chełmcu. Z tych trzech ostatnich miejscowości dzieci dowożone są do punktu. Całość wyposażenia w tym zewnętrzny plac zabaw , dostosowano do wieku , sfinansowano z pozyskanej dotacji. Stowarzyszenie jako organ prowadzący niepubliczną formę edukacji poprowadzi ją do 19 kwietnia 2011 r. Poza realizowaniem podstawy programowej wychowania przedszkolnego , oferta wzbogacona jest o pomoc psychologiczno- pedagogiczno – logopedyczną, a także język angielski. Zajęcia odbywają się od poniedziałku do piątku po 5 godzin. W ich

trakcie dzieci otrzymają również posiłek dostarczany z zewnątrz. Uczęszczanie dzieci do punktu i udział w zajęciach jest bezpłatne.

Cele i zadania ośrodka:

1. nadrzędnym celem ośrodka jest wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci z terenów wiejskich,
2. ośrodek realizuje cele i zadania określone w podstawie programowej wychowania przedszkolnego określonego przez MEN,
3. w szczególności zadaniem ośrodka jest:
 - objęcie opieką dzieci od 3 do 5 lat i zapewnienie im bezpieczeństwa oraz odpowiednich warunków prawidłowego rozwoju,
 - stymulowanie wszechstronnego rozwoju dzieci,
 - kształtowanie i rozwijanie aktywności dzieci,
 - przygotowanie dzieci do podjęcia edukacji edukacji w klasie „0”, kształtowanie wśród dzieci postaw tolerancji odmienności kulturowych i narodowościowych oraz poszanowania ich godności światopoglądowej i wyznaniowej,
 - zapewnienie odpowiednich warunków bytowania, co jest między innymi związane z wyposażeniem ośrodka w sprzęt i pomoce dydaktyczne,
 - współdziałanie z rodzicami.

2.5. ZJAWISKA I PROBLEMY DEZORGANIZACJI SPOŁECZNEJ W GMINIE MĘCINKA.

Czym jest dezorganizacja społeczna?

Po sformułowaniu pytania czym jest dezorganizacja społeczna, poniższy opis odpowiada - jest mierzalną jednostką w danej społeczności, „wylapuje” i przedstawia wszystkie kwestie wchodzące w skład dezorganizacji społeczności gminy. Dużym ułatwieniem jest fakt, iż materiał statystyczny pochodzi z ośrodka pomocy społecznej, który stanowi komórkę w podsystemie polityki społecznej zajmującą się i mającą na co dzień do czynienia z problemami używając w tym momencie języka potocznego - „nieładu” społecznego. Przeciwwstawienie w tym momencie treści definicyjnej ładu społecznego pozwoli na dotarcie do sedna problemu oraz wyłuszczyć negatywnie definiowane zjawiska, które ukształtowały się i funkcjonują w dużym nasileniu naszej lokalnej społeczności.

Ładem społecznym został określony stan funkcjonowania i przebiegu zachowań jednostek zapowiadający istnienie, trwanie i rozwój zbiorowości jako całości. Opiera się na współpracy i konsensusie. Z ładem społecznym związane jest pojęcie równowagi społecznej. Taki stan niemalże nieosiągalny, choć pewnie stanowi punkt wyjścia i cel główny wielu aktorów zajmujących się kształtowaniem rzeczywistości społecznej w jednostkach o nazwie ośrodki pomocy społecznej. Poglądem twórców teorii konfliktu, jest prawidło, iż ład społeczny jest pewnym nieosiągalnym ideałem. Zakładają oni, że wewnątrz społeczeństwa dominują przede wszystkim sprzeczności, ścieranie się interesów poszczególnych klas, warstw i grup społecznych. Ład społeczny jest jedynie chwiejną równowagą. Podjęta próba podpięcia zdania do wyżej definiowanej treści w dalszych rozważaniach rodzi sytuację, gdzie fakt istnienia dezorganizacji społecznej stanowi nierozłączne ogniwo każdej społeczności, a tym samym „niedoścignionego ładu społecznego”.

Jakie zjawiska na terenie gminy występują w tak dużym nasileniu, aby stanowiły źródło dezorganizacji, zamieszania, rozprężenia i zamętu. Do wytypowania zjawisk mających przeogromny wpływ na lokalną dezorganizację społeczną posłużyły kwestionariusze wywiadu, obowiązujące w jednostkach pomocy społecznej i kluczowe pytanie w nim zawarte: przyczyny wystąpienia z wnioskiem o udzielenie pomocy, albo udzielenia pomocy z urzędu.

Tab. Nr 7. Powody przyznania pomocy klientom GOPS w Męcince w latach 2006 -2008. *
OPRACOWANIA WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH ZAWARTYCH W SPRAWOZDANIU MPIPS-03.

Lp.	Powody przyznania pomocy	2006		2007		2008	
		Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
1.	Ubóstwo	175	513	194	477	221	686
2.	Sieroctwo	0	0	0	0	2	6
3.	Bezdomność	2	2	2	2	4	7
4.	Potrzeba ochrony macierzyństwa Wielodzietność	0	0	2	6	22	107
		0	0	0	0	18	95
5.	Bezrobocie	125	381	129	399	133	441
6.	Niepełnosprawność	61	156	71	194	78	197
7.	Długotrwała lub ciężka choroba	21	56	24	62	65	165
8.	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych -rodziny niepełne -rodziny wielodzietne	57	258	62	276	49	197
		23	67	28	85	31	89
		34	191	34	191	19	113
9.	Przemoc w rodzinie	3	10	8	28	1	2
10.	Alkoholizm	22	50	22	50	10	34
11.	Narkomania	0	0	0	0	0	0
12.	Zakład karny	3	3	3	3	3	8

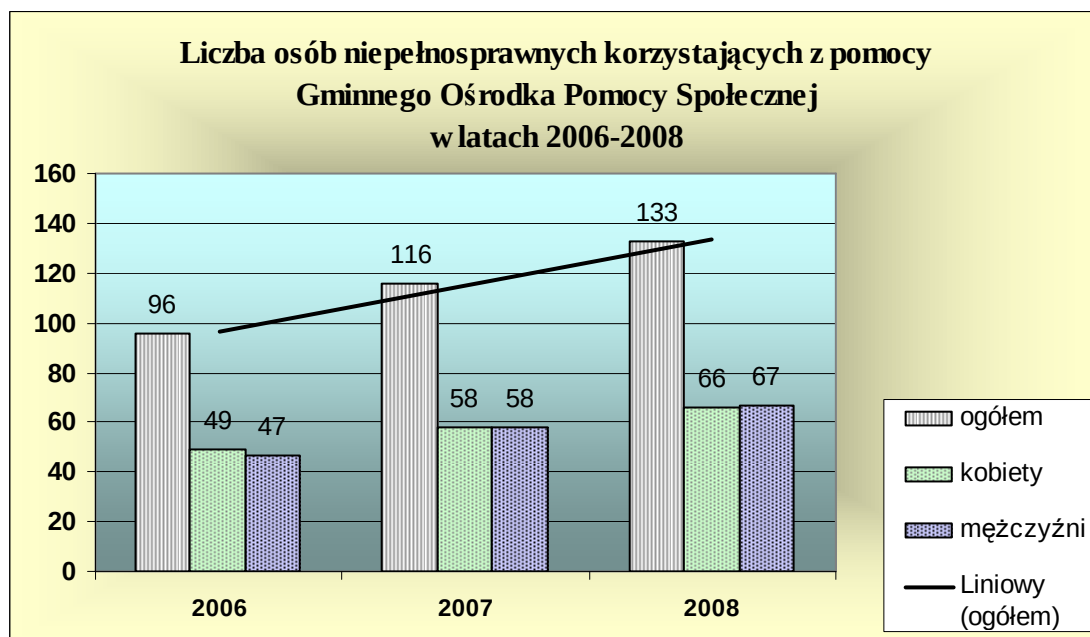
ROZDZIAŁ 3. SZCZEGÓŁOWY PRZEGLĄD PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

3.1. NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ

Tab. Nr 8. Liczba osób niepełnosprawnych korzystających z pomocy GOPS w Męcince w latach 2006 – 2008. *
OPRACOWANIA WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH ZAWARTYCH W SPRAWOZDANIU MPIPS-03.

Liczba osób niepełnosprawnych	2006	2007	2008
Ogółem	96	116	133
Kobiety	49	58	66
Mężczyźni	47	58	67

Wyk. Nr 4. Liczba osób niepełnosprawnych korzystających z pomocy GOPS w Męcince w latach 2006 – 2008. * OPRACOWANIA WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH ZAWARTYCH W SPRAWOZDANIU MPIPS-03, DANE Z BAZY DANYCH – ŚWIADCZENIA RODZINNE, FUNDUSZ ALIMENTACYJNY.

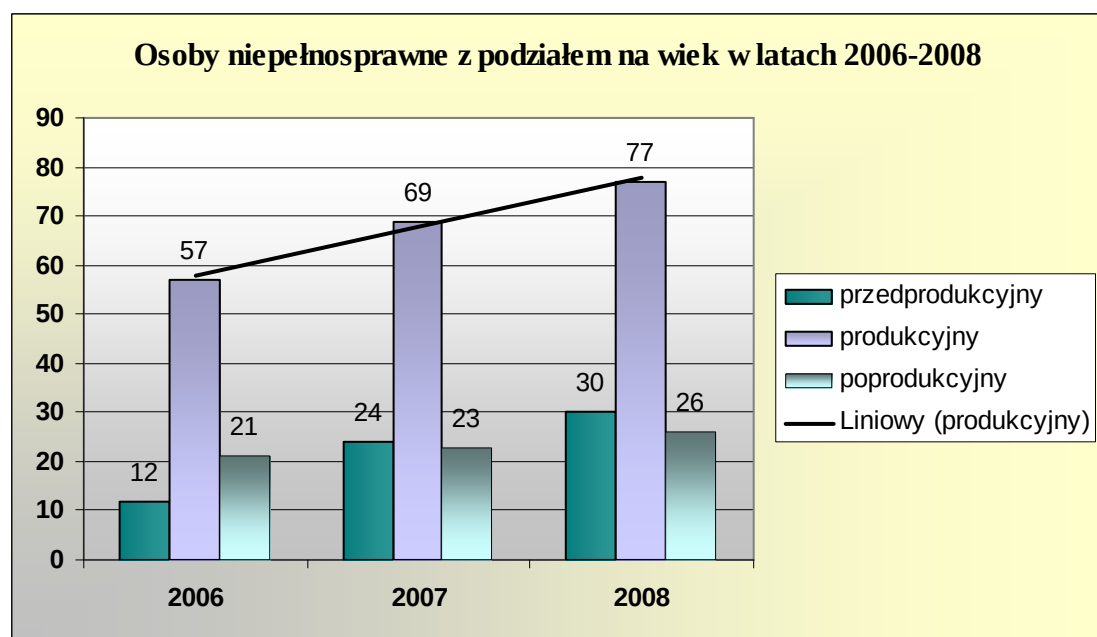

Jednym z czynników dezorganizacyjnych, jest kontekst w szerokim tego słowa znaczeniu, a który bezpośrednio dotyczy osób niepełnosprawnych. Z powyższych danych wynika, że w analizowanym okresie tj. 2006-2008 ilość osób niepełnosprawnych znacznie wzrosła z 96 osób w 2006 roku do 133 w 2008 roku.

Tab. Nr 9. Osoby niepełnosprawne korzystające z pomocy GOPS w Męcince z podziałem na wiek. * OPRACOWANIA WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH ZAWARTYCH W SPRAWOZDANIU MPIPS-03, DANE Z BAZY DANYCH – ŚWIADCZENIA RODZINNE, FUNDUSZ ALIMENTACYJNY.

WIEK		2006	2007	2008
Przedprodukcyjny	Razem	18	24	30
	Kobiety	6	8	12
	Mężczyźni	12	16	18
Produkcyjny	Razem	57	69	77
	Kobiety	27	32	35
	Mężczyźni	30	37	42
	- Mobilny	22	26	31
	Kobiety	12	13	16
	Mężczyźni	10	13	15
	- Niemobilny	35	43	46
	Kobiety	15	19	19
	Mężczyźni	20	24	27
Poprodukcyjny	Razem	21	23	26
	Kobiety	16	17	18
	Mężczyźni	5	6	8

Wyk. Nr 5. Osoby niepełnosprawne korzystające z pomocy GOPS w Męcince z podziałem na wiek.* OPRACOWANIA WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH ZAWARTYCH W SPRAWOZDANIU MPIPS-03, DANE Z BAZY DANYCH – ŚWIADCZENIA RODZINNE, FUNDUSZ ALIMENTACYJNY.

Dla dalszych rozważań została dokonana analiza osób niepełnosprawnych z podziałem na wiek. I tak naliczniejszą grupę stanowią osoby w wieku produkcyjnym, gdzie praca zawodowa stanowi istotny element życia człowieka i w znacznym stopniu decyduje o jego jakości. Aktywność zawodowa stwarza szanse niezależności ekonomicznej, samodzielności, możliwość zaspakajania potrzeb, dając jednocześnie poczucie satysfakcji życiowej. Niepokojącym zaś zjawiskiem jest rosnąca liczba dzieci i młodzieży niepełnosprawnej.

Postawy społeczne wobec osób niepełnosprawnych zmieniały się na przestrzeni wieków wraz z rozwojem cywilizacji. W zależności od dominujących poglądów społecznych i filozoficznych wobec ludzi z niepełną sprawnością, stosowano dyskryminację, izolację lub segregację – stygamt. Obecnie zaś popularyzuje się zachowania zmierzające do integracji niepełnosprawnych z resztą społeczeństwa. Ponieważ o skuteczności działań integracyjnych w znacznym stopniu decydują postawy społeczeństwa. Ważnym czynnikiem jest więc bowiem podjęcie prób umiejętnego sterowania opinią publiczną, poprzez czynnik wspólnotowy, po akceptację.

Pomimo, iż obecna sytuacja osób niepełnosprawnych w Polsce wywołuje stałe i rosnące zainteresowanie zarówno ze strony władz na szczeblu rządowo – samorządowym, jak również ze strony organizacji pozarządowych to osoby niepełnosprawne i długotrwale chore, zamieszkałe na wsi mają dużo więcej buforów ograniczających ich normalne uczestniczenie w życiu społeczności lokalnej, niż osoby tożsame w miastach. Polskie prawo daje osobom niepełnosprawnym możliwość zatrudnienia na otwartym rynku pracy, na specjalnie dobranych i przystosowanych stanowiskach, lub na rynku pracy chronionej, tj. w zakładach pracy chronionej, albo w zakładach aktywności zawodowej. Aktywizacja zawodowa tej grupy społecznej wydawałoby się jest jednym z ważniejszych celów polityki państwa, ale odnosząc się do tej grupy osób zamieszkałych na wsi, nie ma on większego zastosowania /brak odpowiednich miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych na terenie gminy Męcinka, ograniczona liczba środków komunikacji, bądź ich całkowity brak, które stanowiłyby narzędzie do osiągnięcia celu - pracy, wykształcenia, udziału w aktywnym procesie rehabilitacji ruchowej, dostępności do placówek medycznych, samodzielności w działaniu/. Brak odpowiednio przystosowanych placówek oświatowych na terenie gminy, które umożliwiałyby młodzieży i dzieciom uczestnictwo w procesie edukacyjnym. Bardzo ważnym elementem w systemie

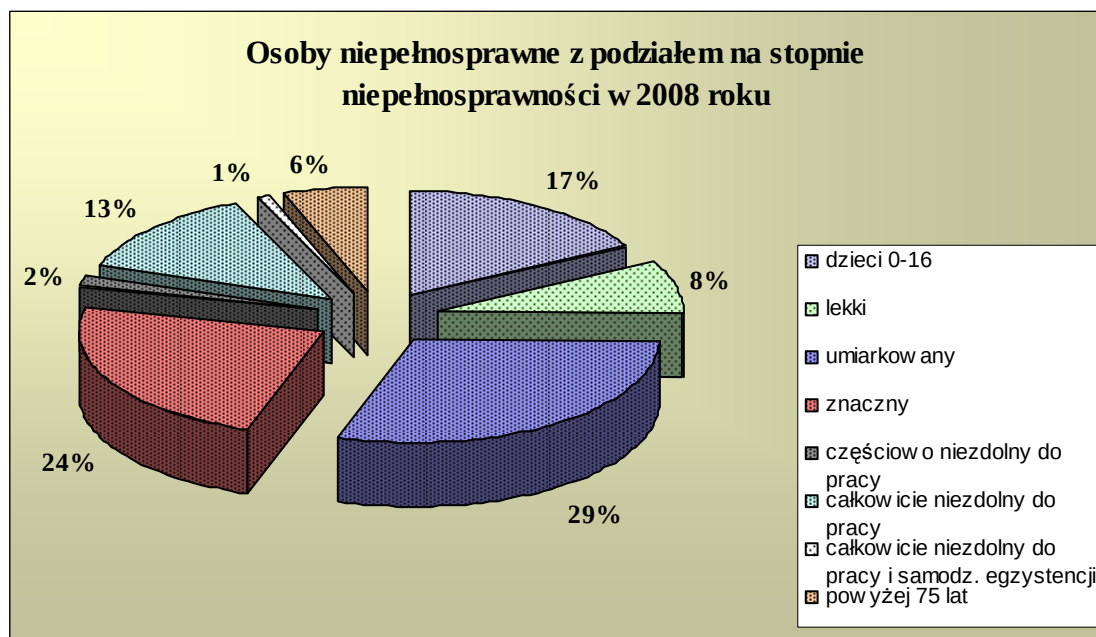
edukacyjnym jest przedszkole, które jest placówką opiekuńczą wychowawczą i dydaktyczną, w której między innymi wyrównuje się braki i zaniedbania powstałe we wczesnym okresie życia, by jak najlepiej przygotować dziecko do dobrego startu szkolnego. Uczęszczanie do przedszkola jest szczególnie ważne dla dzieci, które w domu rodzinnym, z różnych względów, nie mają wystarczającej stymulacji rozwoju. W przypadku dzieci niepełnosprawnych jest to szczególnie istotne w procesie nabywania umiejętności społecznych, wypracowania wzorców zachowań społecznych⁴.

⁴ Dariusz Szrejder, Wiejska młodzież niepełnosprawna, a system edukacji. Szanse życiowe i bariery, [w:] Możliwości i bariery stabilizacji życiowej niepełnosprawnych mieszkańców wsi pod redakcją S. W. Kłopoty, Wydawnictwo i Drukarnia DTSK Silesia, Wrocław 2002, str. 84,

Tab. Nr 10. Osoby niepełnosprawne korzystające z pomocy GOPS z podziałem na stopnie niepełnosprawności. * OPRACOWANIA WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH ZAWARTYCH W SPRAWOZDANIU MPIPS-03, DANE Z BAZY DANYCH – ŚWIADCZENIA RODZINNE, FUNDUSZ ALIMENTACYJNY.

Stopnie niepełnosprawności		2006	2007	2008
Dzieci 0-16	Razem	16	22	28
	Kobiety	6	8	12
	Mężczyźni	10	14	16
Lekki	Razem	7	8	10
	Kobiety	5	6	6
	Mężczyźni	2	2	4
Umiarkowany	Razem	32	35	38
	Kobiety	15	17	18
	Mężczyźni	17	18	20
Znaczny	Razem	20	25	30
	Kobiety	11	14	15
	Mężczyźni	9	11	15
Częściowo niezdolny do pracy	Razem	1	2	2
	Kobiety	1	1	1
	Mężczyźni	-	1	1
Całkowicie niezdolny do pracy	Razem	13	16	17
	Kobiety	8	9	9
	Mężczyźni	5	7	8
Całkowicie niezdolny do pracy i samodzielnej egzystencji	Razem	1	1	1
	Kobiety	-	-	-
	Mężczyźni	1	1	1
Osoby powyżej 75 lat	Razem	6	7	7
	Kobiety	3	4	4
	Mężczyźni	3	3	3

Wyk. Nr 6. Osoby niepełnosprawne korzystające z pomocy GOPS z podziałem na stopnie niepełnosprawności. * OPRACOWANIA WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH ZAWARTYCH W SPRAWOZDANIU MPIPS-03, DANE Z BAZY DANYCH – ŚWIADCZENIA RODZINNE, FUNDUSZ ALIMENTACYJNY.

Osoba niepełnosprawna jest to taka osoba, która posiada odpowiednie orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony /Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności – orzeka o stopniu niepełnosprawności, bądź niepełnosprawności, Zakład Ubezpieczeń Społecznych – orzeka o zdolności do pracy, Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego – orzeka o niezdolności do pracy/ lub osoba, która takiego orzeczenia nie posiada, lecz odczuwa ograniczenie sprawności w wykonywaniu czynności podstawowych dla swojego wieku (zabawa, nauka, praca, samoobsługa).

Zbiorność osób niepełnosprawnych dzieli się na dwie podstawowe grupy: osoby niepełnosprawne prawnie, czyli te, które posiadają odpowiednie, aktualne orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony oraz osoby niepełnosprawne biologicznie, tj. takie, które nie posiadają orzeczenia, ale odczuwają całkowite ograniczenia w wykonywaniu czynności podstawowych.

Z danych, których jest w posiadaniu ośrodek pomocy społecznej /baza danych dotycząca osób, które zgłosiły się z wnioskiem do OPS o udzielenie pomocy/ wynika, iż najliczniejszą grupą osób to te, które posiadają orzeczony umiarkowany stopień niepełnosprawności - 30%, znaczny stopień niepełnosprawności - 24%.

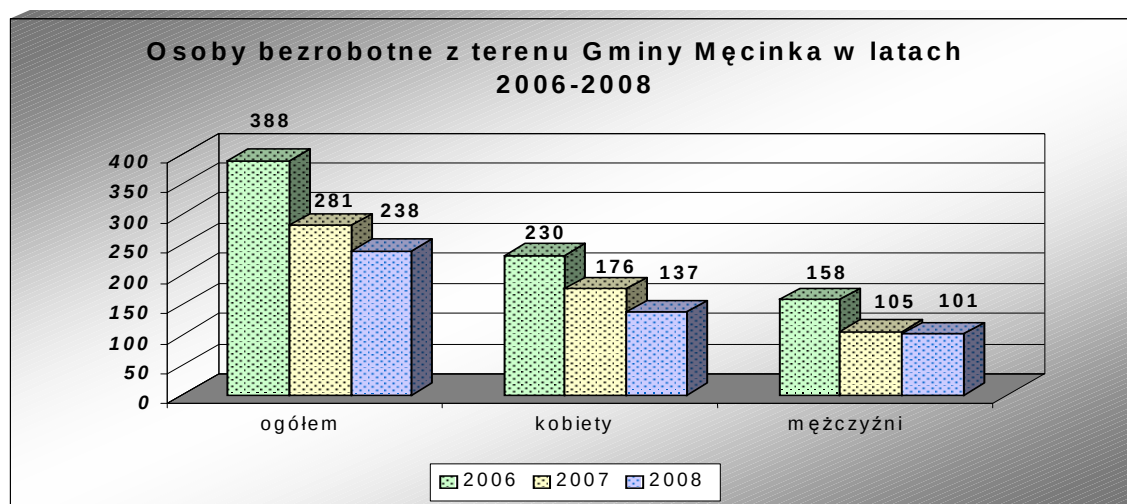
Niepokojącym zjawiskiem jest niepełnosprawność dzieci do 16 roku życia, bo stanowią trzecią grupę pod względem liczebności, zasilając szeregi osób niepełnosprawnych – to aż 17%.

Kto na co dzień powinien pomagać osobom niepełnosprawnym?

Z misji jaka wynika z ustawy o pomocy społecznej ten podział powinien kształtować się w następujący sposób: rodzina, środowisko lokalne, a na końcu dopiero instytucja – zasada subsydiarności. Taki układ wynika z wielowiekowych prawideł, że więzy małżeństwa, pokrewieństwa w sposób szczególny obligują członków rodziny do wzajemnej pomocy – plasując je na najwyższym podium. W rzeczywistości to wygląda inaczej. W znacznej większości przypadków pierwsze kroki kierowane są po pomoc do instytucji pomocy społecznej, służby zdrowia.

3.2. BEZROBOCIE

Wykr. Nr 7. Stan bezrobocia na terenie gminy Męcinka w latach 2006 - 2008. .* OPRACOWANIA WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH POZYSKANYCH Z POWIATOWEGO URZĘDU PRACY W JAWORZE.

Bezrobocie i tempo wzrostu osób bezrobotnych na terenie gminy Męcinka na przestrzeni trzech lat liczba osób bezrobotnych zmniejszyła się o 1/3 w stosunku do roku 2006 . W podziale, gdzie zmienną jest płeć, kobiety przejęły dominującą rolę.

W tym przypadku gmina odbiega od skali globalnego rynku pracy. I tak z danych GUS wyraźnie wynika, że bezrobocie zaczęło stopniowo rosnać od listopada 2008 roku, wraz z obserwowanym spowolnieniem gospodarczym w kraju.

Analiza problemu, jego częstości występowania oraz obserwacja wieloletniego przebiegu wykluczenia zawodowego u znacznej większości klientów ośrodka pomocy społecznej, pozwala wygenerować hierarchię problemów bezpośrednio wpływających na dezorganizację społeczną: brak pracy powoduje braki w finansach rodziny, brak środków finansowych rodzi problemy sfery socjalno-bytowej /w konsekwencji brak pieniędzy na zaspokojenie podstawowych potrzeb rodziny, takich

jak: wyżywienie, odzież, opłaty związane z utrzymaniem mieszkania/. Utrata zatrudnienia lub długotrwałe bezrobocie jest doświadczeniem bardzo traumatycznym i ma poważne negatywne konsekwencje. Obserwacja uczestnicząca, komunikacja podczas wykonywania czynności służbowych wpłynęła na budowę konstrukcji przyczynowo skutkowej. Bezrobocie powoduje depryzację finansową co pociąga za sobą konieczność zwrócenia się z prośbą o pomoc do osób z poza kręgu rozpatrywanej komórki społecznej. Sytuacji tej towarzyszy oczywiście silne poczucie utraty szans rozwoju zawodowego, w konsekwencji niezależne wycofywanie się z rynku pracy oraz świadomość coraz mniejszych szans na zatrudnienie. Nadmiar tego dramatyzmu sytuacji pogłębia fakt, że bezrobotni przy nadmiarze wolnego czasu, czują się bezradni w momencie ubożenia swojej rodziny i narastania rodzinnych konfliktów. Szybką odpowiedzią na taki stan rzeczy jest niejednokrotnie pogarszający się stan zdrowia, poczucie alienacji.

Tab. Nr 11. Liczba bezrobotnych według wykształcenia w latach 2006-2008 – zmienna płeć. .*
OPRACOWANIA WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH POZYSKANYCH Z POWIATOWEGO URZĘDU PRACY W JAWORZE.

Wyszczególnienie	2006		2007		2008	
	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety
<i>Wyższe</i>	9	5	14	12	11	9
Policealne i średnie zawodowe	64	46	49	36	48	33
Średnie ogólnokształcące	18	15	15	15	14	13
Zasadnicze zawodowe	146	92	97	61	91	48
Gimnazjalne, poniżej	151	72	106	52	74	34

Poziom wykształcenia ma istotny wpływ na sytuację osoby na rynku pracy. Jak obrazuje powyższa tabelka, najwyższe bezrobocie dotyka osób legitymujących się niskim poziomem wykształcenia – gimnazjalnym, podstawowym oraz zasadniczym zawodowym. Kolejną liczną grupą bezrobotnych były osoby z wykształceniem średnim zawodowym i policealnym .

Problem braku zatrudnienia w najmniejszym stopniu dotyczył osób z wykształceniem Wyższym, z czego kobiety stanowiły większość oraz z wykształceniem średnim ogólnokształcącym, z czego także większością były kobiety.

Bezrobocie niezmiennie w największym stopniu dotyka rodziny ubogie, w których miesięczne dochody na osobę nie przekraczają minimum socjalnego, żyjące w złych

warunkach materialnych. Trudna sytuacja ekonomiczna rodziny zwiększa prawdopodobieństwo bezrobocia jej członków, gdyż utrudnia zdobywanie i podwyższanie poziomu wykształcenia oraz kwalifikacji zawodowych, często także uniemożliwia aktywne poszukiwanie pracy.

Liczbę wskazują, jak istotne jest kształcenie na wysokim poziomie dzieci i młodzieży oraz doksztalanie dorosłych. Z danych wynika również, iż w profilu osoby bezrobotnej kobiety zarejestrowanej w Powiatowym Urzędzie Pracy w Jaworze w poszczególnych latach charakteryzował wyższy stopień wykształcenia niż mężczyźni.

Tab. Nr 12. Liczba osób bezrobotnych ze stażem pracy w rozbiu na lata – w latach 2006-2008.

* OPRACOWANIA WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH POZYSKANYCH Z POWIATOWEGO URZĘDU PRACY W JAWORZE.

Wyszczególnienie	2006		2007		2008	
	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety
Do roku	52	35	55	41	46	39
1-5	100	70	76	55	60	34
5-10	65	38	49	33	34	20
10-20	67	38	38	16	31	13
20-30	34	8	20	4	24	3
30 lat i więcej	6	0	4	1	5	1
Bez stażu	64	41	39	26	38	27

Tab. Nr 13. Liczba osób bezrobotnych z podziałem na wiek : przedprodukcyjny, produkcyjny, mobilny, nie mobilny, poprodukcyjny.* OPRACOWANIA WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH POZYSKANYCH Z POWIATOWEGO URZĘDU PRACY W JAWORZE.

2 POWIATOWEGO URZĘDU PRACY W SAWORZEL

Wyszczególnienie		2006		2007		2008	
		Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety
Przedprodukcyjny Wiek do –18		-	-	-	-	-	-
Produkcyjny w tym:		158	230	105	176	137	101
M.- 18-64	K- 18-59						
Mobilny w tym:		106	186	62	147	57	118
M. i K 18-44							
Nie mobilny w tym:		52	44	43	29	44	19
M.- 45-64	K- 45-59						
Poprodukcyjny w tym:		-	-	-	-	-	-
M.- 65	K- 60						

3.3. ALKOHOLIZM

W wielu rodzinach, których bazę danych posiada Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Męcince występuje problem alkoholizmu. Problem ten na tyle jest poważnym, gdyż zagraża społeczeństwu poprzez ujemny wpływ na zdolność jednostki do wykonywania ról społecznych, których wykonywanie jest niezbędne dla ciągłości społeczeństwa. Osoby spożywające alkohol w nadmiernych ilościach nie są zdolne do wykonywania w pełni zadawalający sposób ról zawodowych, rodzinnych i towarzyskich. Długotrwała interakcja między alkoholikiem, a osobami z jego otoczenia działa niszcząco na grupy społeczne, w których uczestniczy. Alkoholizm przynosi straty socjalizacyjne – negatywne wzorce zachowań, osłabienie lub zerwanie więzi z grupą rodzinną, ekonomiczne – wynikające z obniżenia aktywności zawodowej.

Na terenie gminy rozwiązywaniem problemów alkoholowych zajmują się następujące instytucje i grupy wsparcia:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Punkt Konsultacyjny dla osób uzależnionych i współuzależnionych, który swoim zakresem obejmuje:
 - ° przyjmowanie osób uzależnionych, współuzależnionych,
 - ° poradnictwo prawne w zakresie osób uzależnionych,
 - ° pomoc psychologiczna i terapeutyczna,
 - ° wizyty w mieszkaniach osób cierpiących z powodu uzależnienia,
 - ° przeprowadzanie badań psychologicznych w celu sporządzenia opinii na temat uzależnienia osób badanych – niezbędnej do kompletowania dokumentacji do sądu rodzinnego do orzekania o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.

W roku 2008 zostało udzielonych 181 konsultacji. Łącznie do punktu zgłosiło się 61 osób, w tym: uzależnionych 38, 23 współuzależnionych.

- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,

W bieżącym roku GKRPA wezwała na rozmowę 33 osoby uzależnione w tym: 15 wstawiło się. W 2009 r. 7 osób zostało przebadanych przez psychologa - biegłego sądowego. 20 wniosków skompletowano i przesłano do Sądu Rodzinnego celem rozpatrzenia – 14 z wniosku członków rodziny osoby uzależnionej, 6 z wniosku policji.

- Klub Anonimowych Alkoholików,

W oparciu o punk konsultacyjny od czterech lat działa klub AA z mityngami w każdy wtorek tygodnia. Samopomocowa grupa wsparcia liczy obecnie 30 osób.

- Zespół Szkół w Męcince,

- Szkoła Podstawowa w Piotrowicach.

Profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych i przeciwdziałanie narkomani jest zadaniem własnym gminy. Realizacja następuje poprzez odpowiednie kształtowanie lokalnej polityki społecznej za pomocą zadań pomieszczonych w dwóch odrębnych aktach prawnych tj. tj.art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi /tj. z 2007 r. Nr 70, poz. 473 z późn. zm./ oraz art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii /Dz. U. Nr 179, poz. 1485 z późn. zm.). Narzędziem do finalizacji zadań, o których mowa wyżej jest gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych - i aby stał się on aktem wykonawczym i miał moc sprawczą rada gminy musi podjąć decyzję o jego uchwaleniu, a obowiązek ten wynika odpowiednio z art. 4¹ ust. 2 oraz art. 10 ust. 3 w/w ustaw.

3.4. UBÓSTWO

Równie istotnym problemem, który jest powiązany z bezrobociem jak i również z wielodzietnością, a występuje w dużym nasileniu na terenie gminy jest ubóstwo. W 2008 roku to 221 rodzin, 686 osób w rodzinach, które skorzystały ze świadczeń pomocy społecznej były nim dotknięte⁵.

W strukturze społeczno - zawodowej gminy liczebnie dominują w tej zbiorowości rolnicy indywidualni, robotnicy, robotnicy rolni – ta grupa społeczna w okres transformacji systemowej zapoczątkowany 1989 r., w którym wtopił się w globalny proces przemian, który przenikał wszystkie segmenty społeczności polskiej określany przez S.P. Huntingtona⁶ mianem „trzeciej fali demokratyzacji”, zostali rzućeni rolnicy indywidualni, którzy w tym momencie nie byli przygotowani do zmian i „przeprowadzki” z gospodarki nakazowej w system gospodarki rynkowej. Wprowadzona gospodarka rynkowa stanowiła czynnik hamujący kondycję

⁵ Dane ze sprawozdania MPIPS – 03.

⁶ R. Solarz, Kulturowe uwarunkowania procesu przekształceń polskiego systemu politycznego, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2002, str.5,

ekonomiczną gospodarstw indywidualnych, który jednocześnie pociągał daleko idące zapóźnienia dotyczące rozwoju i modernizacji gospodarstw rolnych, których konsekwencje ponoszą do chwili obecnej, a dotyczy to pauperyzacji tego środowiska, niejednokrotnie dotyczących zjawiska ubóstwa.

Ubóstwo, podobnie jak i inne pojęcia z zakresu nauk społecznych nie posiada jednoznacznej definicji. Zwykle określa się je jako stan, w którym jednostce czy grupie społecznej brakuje środków na zaspokojenie podstawowych potrzeb, uznawanych w danej społeczności za niezbędne. Tak definiowane i rozumiane są podstawowe potrzeby przez osoby zamieszkałe na terenie gminy, których dotknęło ubóstwo i są beneficjentami jednostki komunalnej – to brak pieniędzy na wyżywienie, ubranie, mieszkanie, „zachowanie” zdrowia, uzyskanie wykształcenia, uczestniczenia w świadczeniach kulturalnych, a reasumując często powołują się na godne życie. Ubóstwo w rodzinach oznacza zepchnięcie na „margines”, niemożność korzystania z postępu, to również rosnąca przepaść i dysproporcja pomiędzy strukturami segmentacyjnymi nie tylko naszej małej społeczności lokalnej /gdzie bogaci stają się jeszcze bogatsi, a biedni coraz bardziej biedni/. Najbardziej poszkodowane wśród komórek społecznych, w których ubóstwo jest namacalne to głodne spragnione dziecko, które tak naprawdę nie rozumie i nie potrafi zrozumieć dlaczego brakuje żywności. To również stara kobieta i stary mężczyzna, którzy nie mają pieniędzy, aby zakupić opał na okres grzewczy, bo świadczenia emerytalno rentowe pomimo, że przekraczają kryterium dochodowe obowiązujące w pomocy społecznej plasują się na tak niskim, że nie pozwalają zaspokoić potrzeb na podstawowym poziomie egzystencjalnym. Bieda i nędza mają to samo znaczenie, plasują życie poniżej minimum socjalnego. Ubóstwo stało się jednym z najbardziej groźnych zjawisk społecznych dzisiejszych czasów. Wpływa bezapelacyjnie i dezorganizacyjnie na całą społeczność, nie tylko lokalną, a mianowicie – zmniejsza ono popyt na towary, a przez to chłonność rynku, co działa hamująco na rozwój gospodarczy, uniemożliwia oraz znacznie utrudnia zdobycie wykształcenia, które jest jednym z elementów wyznaczenia pozycji społecznej, ekonomicznej. Nie pozwala na zachowanie dobrego stanu zdrowia /dot. zachowań prozdrowotnych/. Przyczynia się również do wzrostu przestępczości i sprzyja rozwojowi innych patologii społecznych /alkoholizm, narkomania, bezdomność, bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego i wychowaniu dzieci/. Powoduje powstanie zjawiska reprodukcji, dziedziczenia wdrażania retrospekcji, asymilacji zachowań społecznie niepożądanych, brak

odpowiedniej socjalizacji pierwotnej /zawierającej normy i wartości społecznie pożądane i sankcjonowane/, gdzie biedni rodzą dzieci, które u progu są skazane na życie w ubóstwie powielając wzorce.

3.5. BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO – WYCHOWAWCZYCH.

Bezradność wynikająca z zaburzenia równowagi systemu rodzinnego przejawiającego się trudnościami we własnym wypełnianiu ról społecznych przez poszczególnych członków rodziny często jest przyczyną złego funkcjonowania rodziny. Objawia się to problemami w pełnieniu ról rodzicielskich i problemami wychowawczymi związanymi z prezentowaniem przez dzieci agresywnych zachowań, łamaniem obyczajów i norm społecznych. Wszelka pomoc w takim przypadku powinna zmierzać do udzielania rodzinie wsparcia w odbudowie prawidłowych relacji i umacniania własnych postaw rodzicielskich. Warunkiem powodzenia jest możliwie jak najwcześniejsze udzielenie pomocy oraz stosowanie działań profilaktyczno-ochronnych.

Znaczącą część klientów GOPS stanowią rodziny z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi. Najczęściej niezaradność rodziny w opiece i wychowaniu własnych dzieci łączy się z innymi dysfunkcjami takimi jak: uzależnienie od środków psychoaktywnych, zaburzenia równowagi systemu rodzinnego w sytuacjach kryzysowych, problemy w pełnieniu ról rodzicielskich, małżeńskich, zawodowych wyrażające się m. in. w postaci niedojrzałości emocjonalnej, problemach we współżyciu z ludźmi, trudnościach adaptacyjnych, niezaradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego, problemy wychowawcze w środowisku rodzinnym, szkolnym ujawniające się w postaci zachowań buntowniczych, agresywnych, konfliktowych, łamania przez dzieci i młodzież panujących obyczajów, norm, wartości.

Środowisko rodzinne jest pierwszym miejscem wychowawczym w życiu dziecka. Tu nawiązuje ono pierwsze kontakty z innymi ludźmi i zdobywa pierwsze doświadczenia z dziedziny współżycia społecznego. Na środowisko rodzinne składają się: struktura rodziny, atmosfera wychowawcza w domu, warunki materialne i zdrowotne, stopień wykształcenia rodziców i ogólna struktura środowiska. Zaburzona struktura rodziny, często spotykana wśród świadczeniobiorców ośrodka,

niekorzystnie wpływa na sytuację dziecka, na jego więź z rodziną. Rodziny - świadczeniobiorcy ośrodka odznaczają się często zaburzoną strukturą w postaci nieustabilizowanych formalnie i społecznie związków, rozkładem pożycia małżeńskiego, częstymi zmianami partnerów, występuje w nich przemoc skierowana na partnera lub dzieci.

W rodzinach zaburzonych rodzicom brakuje umiejętności tworzenia właściwego klimatu życia rodzinnego, rozładowywania napięć powstałych poza domem, właściwych wzorców komunikacji i dawania rodzinie poczucia bezpieczeństwa, obdarzania dzieci uwagą. Rodziny te często żyją w takich społecznościach, które nie chcą ingerować w życie innych lub nie potrafią pomóc gdyż same nie posiadają właściwych wzorców. W wielu sytuacjach dzieci pochodzące z tych rodzin pozostawione są same sobie, większość wolnego czasu spędzają wśród rówieśników na podwórku, częściej pojawiają się u nich problemy w szkole (mniej czasu poświęcają przygotowywaniu się do lekcji, przeżywają więcej porażek szkolnych w efekcie, czego rezygnują z podejmowania wysiłku w zdobywaniu wiedzy), w takiej sytuacji rodzice nie pomagają, lecz podwyższają wymagania w stosunku do ocen i zachowania dziecka lub też w ogóle przestają się nim interesować. Dzieci odrzucane przez środowisko rodzinne szukają akceptacji wśród rówieśników, łączą się w grupy subkulturowe, zaczynają wagarować, uciekać z domu i popadać w konflikt z prawem.

Praca z rodziną problemową winna zmierzać do uwzględnienia indywidualnych problemów jej członków, a także do naprawy różnych systemów, których rodzina jest częścią składową:

- ✓ system oświatowy
- ✓ system społeczności sąsiedzkiej
- ✓ system społeczności zawodowej
- ✓ system społeczności lokalnej

W 2008 roku z pomocy społecznej tut. ośrodka skorzystało łącznie 48 rodzin z omawianą dysfunkcją.

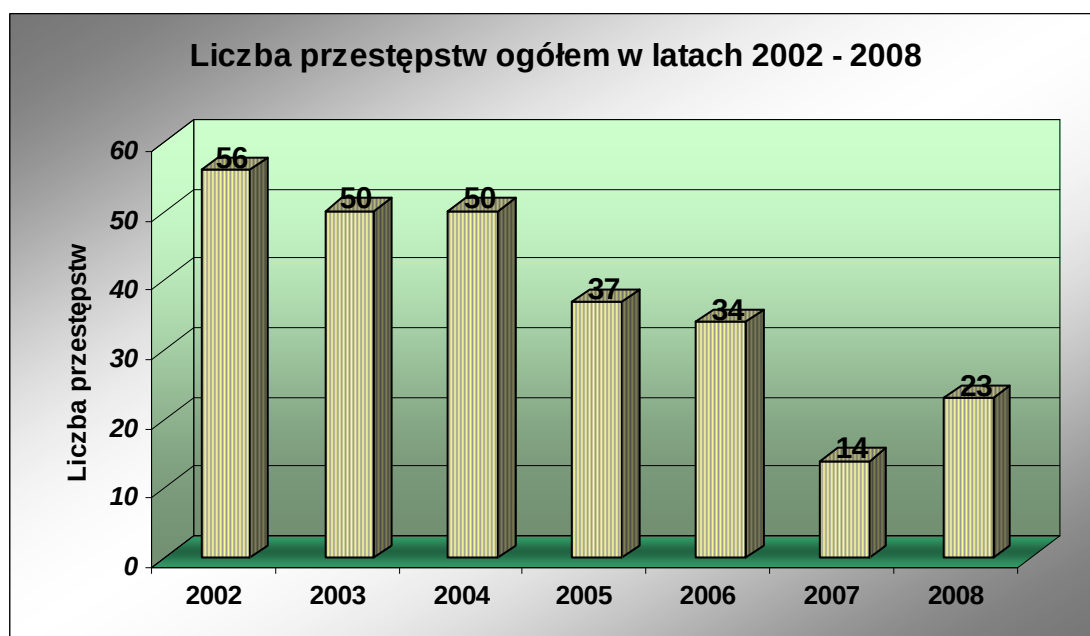
3.6. KWESTIE PRZESTĘPCZOŚCI

Przestępczość jest jedną z tych kwestii społecznych, która odciska dotkliwe piętno na

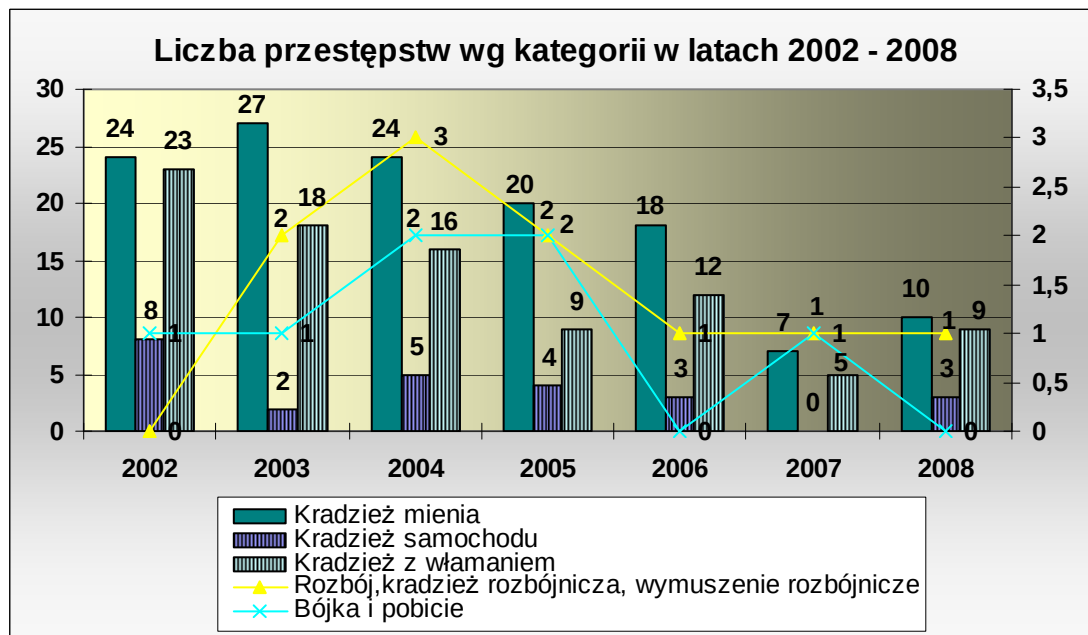
funkcjonowaniu każdej lokalnej społeczności, w której ma miejsce. Intensywność oraz częstotliwość, z jaką występują zdarzenia przestępcze, mogą mieć wpływ na formowanie się postaw i zachowań ludzi tworzących społeczność lokalną. Dlatego tak istotne jest prowadzenie adekwatnych działań prewencyjnych oraz operacyjnych i porządkowych, zmierzających w kierunku zapewniania bezpieczeństwa i porządku publicznego.

Na terenie gminy za stan bezpieczeństwa publicznego odpowiedzialna jest Komenda Powiatowa Policji w Jaworze. Z przeprowadzonej analizy stanu zagrożenia przestępczością za okres 2002-2008 wynika, że na terenie gminy przestępczość znacznie spada.

Wyk. Nr 8. Liczba przestępstw na terenie gminy Męcinka w latach 2002 – 2008. .* OPRACOWANIA WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH POZYSKANYCH Z POWIATOWEJ KOMENDY POLICJI W JAWORZE.

Wyk. Nr 9. Liczba przestępstw na terenie gminy Męcinka wg kategorii w latach 2002-2008. .*
OPRACOWANIA WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH POZYSKANYCH Z POWIATOWEJ KOMENDY POLICJI W JAWORZE.

Wśród przestępstw zarejestrowanych w latach 2002-2008 przez Komendę Powiatową Policji w Jaworze, najczęściej odnotowano przestępstw kradzieży mienia, kradzieży z włamaniem oraz kradzieży samochodów.

3.7. STARZEJĄCE SIĘ SPOŁECZEŃSTWO.

Pod ciąg rozważań, który znajduje się w zbiorze omawianej w tym podrozdziale tematyki należałoby dołączyć zagadnienia dotyczące starzenia się społeczeństwa gminy. W tym momencie należałoby zaznaczyć, iż kierunek polityki społecznej, powinien zająć się działaniem projektującym, zmierzającym w kierunku rozwiązywania problemów społecznych ludzi starych, ponieważ problem ten nie dotyczy wyłącznie terenu gminy, ale jest problemem w skali kraju. Zmiana w sferze prawnej /dotycząca ludzi starych/ w ostatnim czasie doprowadziła do sytuacji patowej – dotyczy trybu kierowania do domów pomocy społecznej, ponoszenia odpłatności za pobyt. Modyfikacja jest niekorzystna w tym sensie, że osoby posiadające dochód miesięczny /z rent, emerytur/ niższy niż 2 400 zł /taka kwota to mniej – więcej miesięczny pobyt mieszkańca w domach pomocy społecznej na terenie całego kraju/, eliminuje skutecznie możliwość ubiegania się o skierowanie do placówki oferującej całodobową opiekę i pielęgnację. W takim przypadku odpłatność, część brakujących środków ponoszą odpowiednio rodzina, gmina, na terenie której zamieszkuje osoba wymagająca umieszczenia w dps. Środki budżetowe, którymi dysponuje chociażby

gmina nie pozwalają na partycypowanie w kosztach pobytu wielu jej mieszkańców w tego rodzaju placówkach. Grupa ta, tak liczna /tab. Nr 5/ stosunek osób w wieku łącznie produkcyjnym i poprodukcyjnym do osób w wieku przedprodukcyjnym/, a coraz częściej pozostawiona „samym sobie” – dotyczy to zarówno bliskich, jak i służb działających w sferze zabezpieczenia społecznego. Możemy w tym wypadku zaobserwować sytuację, gdzie obecne jest zjawisko załamania się związków funkcjonalnych między ludźmi – powodując zaburzenia w działaniu, wywołując napięcia społeczne i indywidualne.

3.8. KWESTIA ZDROWIA.

Zdrowie, według definicji Światowej Organizacji Zdrowia (WHO), oznacza dobre samopoczucie fizyczne, psychiczne i społeczne, pozwalające na prowadzenie przez człowieka produktywnego, sensownego i twórczego życia w sferze tak społecznej, jak i ekonomicznej.

Przyjęta zasada równości, sprawiedliwości i partycypacji w zdrowiu stanowi istotną przesłankę w realizowaniu podstawowego prawa do zdrowia i korzystania z usług służby zdrowia. Polityka społeczna, mając na względzie stan zdrowia jednostki, bierze pod uwagę czynniki ekonomiczne i społeczne. Jej zadaniem jest m.in. wyrównywanie dostępu do służby zdrowia oraz tworzenia godnych warunków na realizację jej zadań. Natomiast, badając kwestie zdrowia, polityka społeczna rozróżnia jej trzy dziedziny:

- profilaktykę – zapobieganie chorobom w społeczeństwie poprzez kształtowanie odpowiedniego rozwoju człowieka oraz warunków jego życia wpływających na jego zdrowie,
- lecznictwa – nastawienie na człowieka chorego, na rozpoznanie i leczenie,
- rehabilitację – przywracanie do zdrowia, sprawności i przydatności społecznej ludzi dotkniętych kalectwem lub upośledzonych fizycznie, psychicznie, społecznie.

Zadania służby zdrowia w dziedzinie lecznictwa i rehabilitacji w gminie realizuje m.in.:

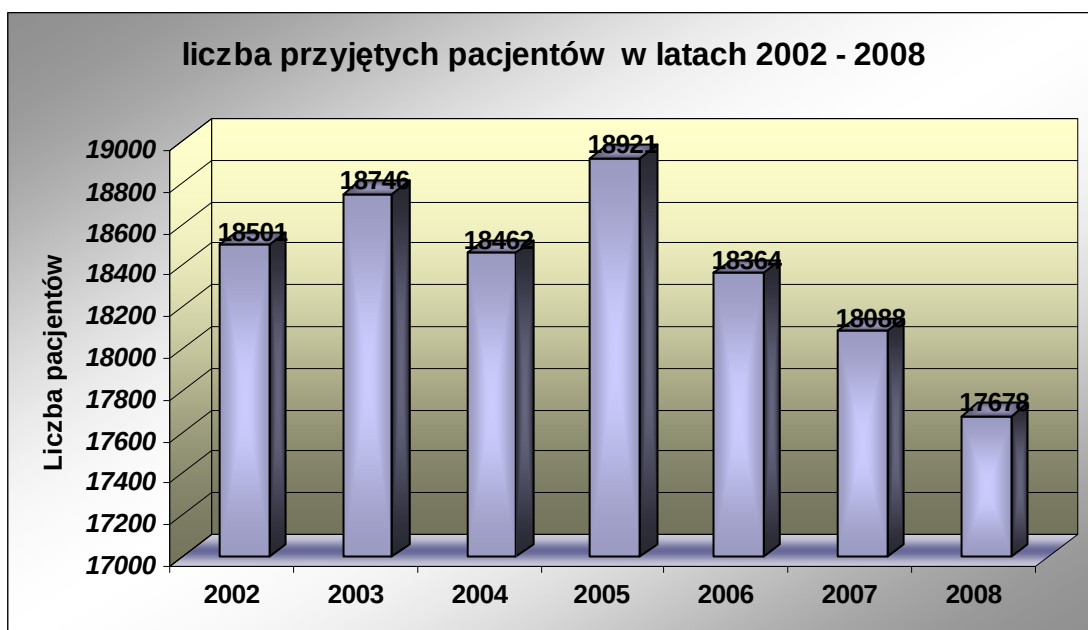
- Ośrodek Zdrowia w Piotrowicach nr 113,
- Punkt Lekarski w Męcince nr 45,
- Punkt Lekarski w Pomocnem nr 44.

Podstawową działalnością GOZ są świadczenia medyczne dla mieszkańców gminy na podstawie zawartych umów z Narodowym Funduszem Zdrowia we Wrocławiu w zakresie: podstawowa opieka zdrowotna, pielęgniarstwo środowiskowo/rodzinne, położna środowiskowo/rodzinna, opieka lekarska i pielęgniarska w środowisku nauczania i wychowania.

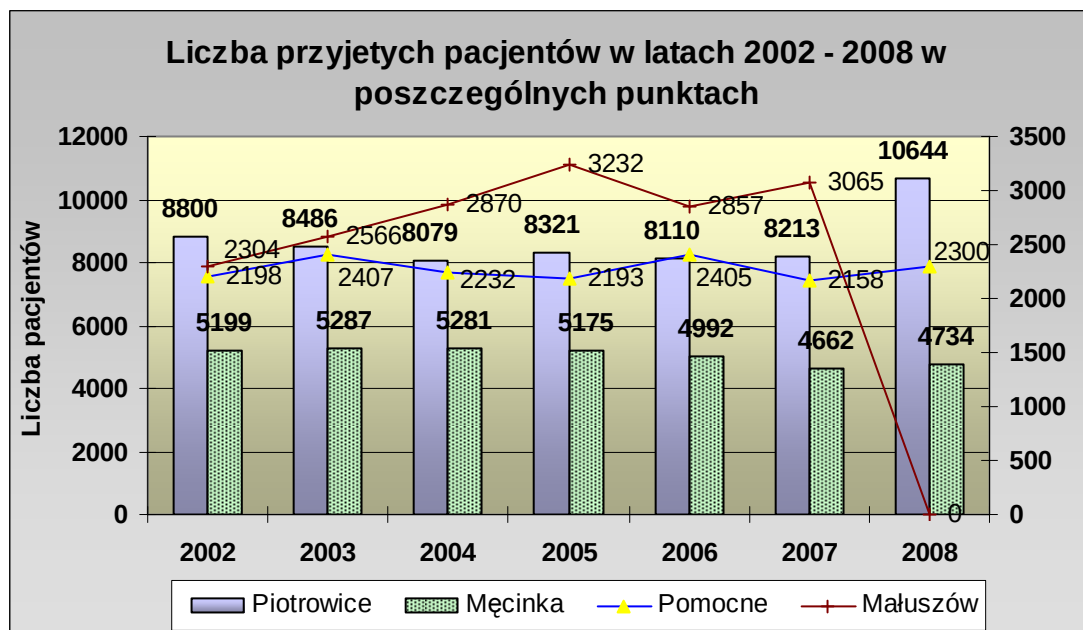
Wyk. Nr 10. Liczba zadeklarowanych pacjentów w Gminnej Przychodni Zdrowia w Męcince w latach 2002-2008. .* OPRACOWANIA WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH POZYSKANYCH Z GMINNEJ PRZYCHODNI ZDROWIA W MĘCINCIE.

Wyk. Nr 11. Liczba przyjętych pacjentów w Gminnej Przychodni Zdrowia w Męcince w latach 2002-2008. .* OPRACOWANIA WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH POZYSKANYCH Z GMINNEJ PRZYCHODNI ZDROWIA W MĘCINCIE.

Wyk. Nr 12. Liczba przyjętych pacjentów w Gminnej Przychodni Zdrowia w Męcince w latach 2002-2008. . * OPRACOWANIA WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH POZYSKANYCH Z GMINNEJ PRZYCHODNI ZDROWIA W MĘCINCE.

Znaczny spadek zadeklarowanych pacjentów obserwowany w latach 2002 -2008 podyktowany był kompleksowością świadczonych usług medycznych w ramach podstawowej opieki medycznej na terenie miasta Jawor. Z uwagi na duży odpływ pacjentów, zostały podjęte działania mające na celu świadczenie wachlarza usług medycznych tożsamyh w placówkach miejskich. Od 15 września punkt lekarski w Pomocnem funkcjonuje w nowym miejscu - wyremontowanym budynku po byłej szkole podstawowej. Mała przychodnia składa się z gabinetu lekarskiego i zabiegowego oraz punktu szczepień. Na miejscu pacjenci mogą też korzystać z EKG i inhalacji. Budynek wyposażony jest w platformę dla osób niepełnosprawnych, która ułatwi pacjentom pokonanie schodów. Raz w tygodniu pobierany jest materiał do badań laboratoryjnych.

3.9. NACISK NA ELIMINACJĘ ZŁOŻONOŚCI KWESTII SPOŁECZNYCH.

Z początkiem procesu transformacji ustrojowej i gospodarczej w Polsce zbiegły się inicjatywy społeczności międzynarodowej dotyczące nowego podejścia do koncepcji rozwoju społeczno-gospodarczego. Główną jego cechą było nadanie większej niż dotychczas roli rozwojowi społecznemu i promowanie rozwoju zrównoważonego. Ta nowa filozofia rozwoju społeczno-gospodarczego podkreśla, że podstawowym celem rozwoju gospodarczego powinien być szeroko rozumiany rozwój społeczny. Zatem

trwały i harmonijny rozwój społeczny i gospodarczy powinien stanowić priorytet polityki gospodarczej każdego kraju. Potrzebna jest wobec tego większa aktywność we wdrażaniu do praktyki tej koncepcji rozwoju społeczno-gospodarczego oraz monitorowaniu społecznych konsekwencji rozwoju gospodarczego.

Potrzeba monitorowania rozwoju społecznego wynika nie tylko z nowego podejścia do rozwoju zrównoważonego, ale także (a nawet głównie) z powodu dość dużej dynamiki zmian społecznych i konieczności eliminowania dysproporcji w poziomie rozwoju społecznego różnych grup ludności i społeczności przestrzennych. To zadanie wyrównywania dysproporcji w rozwoju społecznym i eliminowania wykluczeń społecznych jest szczególnie ważnym priorytetem, który aspiruje do równowagi społecznej.

ROZDZIAŁ 4. ANALIZA STRATEGICZNA.

4.1. MISJA SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO.

Misją zespołu celów i priorytetów jest zredefiniowana preambuła zawarta w ustawie z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej w korelacji z definicją społeczeństwa obywatelskiego:

„Dążenie do „stanu” społeczeństwa obywatelskiego, które jest pewnym typem środowiska moralnego , umożliwiającym wszechstronny rozwój człowieka jako istoty społecznej, zdolnej do nawiązywania i podtrzymywania, nawet wbrew przeciwnościom, solidarnej więzi z innymi i zdolnej do realizacji zespołu idei demokratycznych - opartych na godności, rozumie, wolności i odpowiedzialności, które w konsekwencji ma na celu pomoc w umożliwieniu osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwiania im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka poprzez zapobieganie sytuacjom kryzysowym poprzez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.”

4.2. CZYNNIKI SWOT.

Analiza SWOT stanowi kompleksowe narzędzie pomocnicze pozwalające pogłębić ocenę otoczenia planowanego przedsięwzięcia, a także wewnętrznych aspektów warunkujących jego powodzenie. Z oczywistych względów w niniejszej analizie zdefiniowano jedynie czynniki mające kluczowe znaczenie dla polityki społecznej samorządu gminy Męcinka.

Tab. Nr 14. Określenie mocnych i słabych stron kontekstu realizacji strategii. .*
OPRACOWANIA WŁASNE.

<i>Mocne Strony</i>	<i>Słabe strony</i>
- efektywna promocja gminy, poprzez imprezy lokalne i ponadlokalne, - obszary cenne turystycznie i przyrodniczo (unikalna fauna i flora), - duża ilość znaczących inwestycji, - duże zaangażowanie mieszkańców w życie kulturalne gminy /zespoły folklorystyczne/ - duża aktywność społeczna, - stałe dochody gminy uzyskiwane z 3 kopalń, - dostęp do ośrodków leczenia podstawowego w trzech miejscowościach gminy, - współdziałanie jednostki samorządowej z PCPR, Ośrodkiem Zdrowia, Policją, Kościołem, organizacjami, stowarzyszeniami, - dobry przepływ informacji oraz wymiana doświadczeń między instytucjami /szkołą, ośrodkiem zdrowia, ops-em, policją/, - równy dostęp do ośrodków leczenia podstawowego, - rozwinięta baza edukacyjna /dwie nowoczesne placówki oświatowe/, - dysponowanie przez gminę stałymi środkami finansowymi na profilaktykę i rozwiązywanie problemów społecznych – dotyczy udziału środków z budżetu gminy, - prawidłowe wykorzystanie posiadanych	- położenie wielu miejscowości na terenach górzystych, - słaba dostępność komunikacyjna- brak odpowiedniego połączenia miejscowości z miastami, -brak publicznej komunikacji wewnętrznej między miejscowościami gminy, - rozdrobnione rolnictwo, duża ilość małych gospodarstw rolnych, - niekorzystna struktura wiekowa zasobów ludzkich /starzejące się społeczeństwo/, - ujemny przyrost naturalny /efekt niezastępowalności pokoleniowej/, - wysokie bezrobocie, - odpływ młodych wykształconych osób do innych regionów, głównie dużych miast, - bezrobocie jako zjawisko dziedziczenia, - osoby długotrwale bezrobotne mające niski poziom wykształcenia nie podnoszące swoich kwalifikacji, - słabo przygotowana kadra do pracy z osobami uzależnionymi, - brak bazy leczenia odwykowego - brak możliwości uczestnictwa dzieci z terenu całej gminy w zajęciach pozalekcyjnych – gdzie główną przyczyną jest brak transportu,

środków, - funkcjonowanie na terenie gminy grupy AA, - rozwinięta działalność Punktu Konsultacyjnego dla Osób Uzależnionych , Współuzależnionych i Ofiar Przemocy w Rodzinie, - prowadzenie działań socjalnych z rodziną, - prowadzenie działań zapobiegających dysfunkcjom rodziny, - wzrost znaczenia wykształcenia jako wartości, - potencjał rolniczy (znaczący udział gruntów o wysokiej przydatności rolniczej), - stowarzyszenia działające w gminie,	- zauważalny brak samorealizacji osób niepełnosprawnych, - osoby starsze i niepełnosprawne nie mają możliwości kontynuacji zawodowej – zła komunikacja, brak zakładów zatrudniających osoby niepełnosprawne, - brak bazy kulturowej, - brak zatrudnienia kadry opiekuńczej, która zaspokoila by potrzeby w zakresie pomocy osobom starszym i niepełnosprawnym, - brak działań w kierunku usunięcia barier architektonicznych, - duża ilość zadań dla kadry pomocy społecznej, - niedostateczna ilość środków finansowych na zaspokojenie realizacji podejmowanych zadań, - ograniczenia inwestycyjne związane z Parkiem Krajobrazowym, - brak zbrojonych w infrastrukturze technicznej terenów.
---	---

Tab. Nr 15. Określenie szans i zagrożeń kontekstu realizacji strategii. . * OPRACOWANIA WŁASNE.

Szanse	Zagrożenia
- korzystanie z mediów, -możliwość założenia własnej działalności gospodarczej, - skuteczność i efektywność działań podejmowanych na rzecz osób uzależnionych, bezrobotnych, ubogich, niepełnosprawnych, - władze lokalne współpracują z partnerami społecznymi w ramach rozwiązywania problemów osób bezrobotnych i długotrwale bezrobotnych, - programy dla bezrobotnych są powiązane z programami rozwoju zasobów ludzkich, przekwalifikowanie, - dostateczne wykorzystanie systemu informacji, - prowadzenie przez szkoły programów profilaktycznych, - oferta różnych form spędzania wolnego czasu	- atrakcyjne oferty pracy poza regionem, - zjawisko nielegalnego zatrudnienia, - szara strefa, - brak systemu wsparcia dla osób i rodzin wymagających specjalistycznej pomocy, - niewystarczająca opieka medyczna w szkołach, - niskie przygotowanie zawodowe absolwentów szkolnictwa do potrzeb rynku w zakresie służb pomocy społecznej z terenu gminy, - występowanie oznak „zmęczenia” , bezsilności i bezradności w społeczeństwie, - niski poziom kultury prawnej społeczeństwa.

dla dzieci, - nie rozwija się zjawisko wykluczenia społecznego w niektórych grupach społecznych, - koordynacja działań podmiotów na rzecz ludzi, niepełnosprawnych, - wzrost społecznej akceptacji osób niepełnosprawnych zwłaszcza niepełnosprawnych dzieci, - dokładne rozpoznanie potrzeb dezorganizacji społecznych, a w szczególności osób niepełnosprawnych, - wzrost ofert doskonalenia zawodowego dla pracowników pomocy społecznej – szkolenia bezpłatne, - możliwości realizowania projektów w ramach programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, priorytet VII, - nowy okres finansowania UE 2007-2013 i potencjalne środki na inwestycje i rozwój gminy, - możliwość pozyskania funduszy w ramach programów rządowych,	
--	--

4.3. CELE I PRIORYTETY

W celu zapobiegania problemom społecznym występującym na terenie gminy wytyczono jeden główny kierunek realizacji zadań instytucji i organizacji zajmujących się pomocą społeczną, jest to opracowanie i modyfikacja zasad organizacji i pracy, a przede wszystkim stworzenie *zintegrowanego systemu wsparcia* dotyczącego realizacji zamierzonych celów, które dotyczą głównych nurtów zjawisk dezorganizacyjnych występujących na terenie gminy Męcinka:

- zmniejszenie bezrobocia,
- wsparcie rodzin, osób, które samodzielnie nie mogą, bądź nie potrafią eliminować sytuacji mających znamiona patologii, kryzysu lub traumy, a zaburzających ich pełnowartościowe funkcjonowanie w społeczności oraz opieka nad dziećmi i młodzieżą ze szczególnym uwzględnieniem środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym połączone z zintegrowaną, zmasowaną pomocą osobom i rodzinom dotkniętym, bądź zagrożonym ubóstwem,
- profilaktyka, leczenie i rehabilitacja dotycząca uzależnienia od alkoholu i substancji psychoaktywnych,

- wsparcie i pomoc osobom, starszym, niepełnosprawnym i długotrwale chorym,
- profesjonalna pomoc rodzinom, w których występuje problem opiekuńczo – wychowawczy oraz nieporadność w prowadzeniu gospodarstwa domowego,

Założeniem strategii jest ukształtowanie sprawnego systemu polityki społecznej (socjalnej) w oparciu o rolę instytucji oraz organizacji pozarządowych, liderów lokalnych, społeczności lokalnej oraz stymulowanie i wspieranie rozwoju tych organizacji w ramach nowoczesnego modelu pomocy społecznej zarówno instytucjonalnej, jak i pozarządowej.

Priorytety:

- działania nakierowane na dzieci i młodzież, które miałyby na celu budowę trwałych postaw, fundamentów społeczeństwa obywatelskiego,
- podjęcie kompleksowych działań na rzecz umocnienia roli rodziny – system pomocowy, polegający na odpowiedzialności za wszystkich członków niejednokrotnie wielopokoleniowych rodzin,
- edukacja zmierzająca w kierunku promocji prozdrowotnego stylu życia, wolnego od uzależnień
- prewencja, profilaktyka oraz skuteczna walka z już istniejącymi przejawami kwestii społecznych funkcjonujących w obszarze dezorganizacji lokalnej,
- organizacja czasu wolnego (pozaszkolnego) dla młodzieży, kształtująca postawy społecznie pożądane,
- poprawa dostępu do edukacji,
- wspieranie samopomocowych form rozwiązywania problemów społecznych,
- wspieranie działania na rzecz dostarczania bezpłatnej i rzetelnej informacji oraz porad obywatelskich,
- kształcenie kadry pracowników służb społecznych,
- kształtowanie postaw społeczeństwa obywatelskiego.

4.4. KIERUNKI DZIAŁANIA.

Zjawisko dezorganizacyjne: Wysoki poziom rejestrowanego bezrobocia na terenie gminy Męcinka, który jest arbitralnym czynnikiem deprywującym zjawisko wykluczenia społecznego.

Cel operacyjny: podejmowanie działań, których celem będzie zmniejszenie zjawiska bezrobocia.

Obszary problemowe lokalnego rynku pracy:

- bezrobocie ludzi młodych,
- wysoki udział osób o niskim poziomie wykształcenia w populacji bezrobotnych,
- wysoki udział kobiet w łącznej liczbie bezrobotnych,
- bezrobocie długotrwałe.

<i>Lp.</i>	<i>zadania</i>	<i>zakres działań</i>	<i>podmioty odpowiedzialne za realizację</i>	<i>termin realizacji</i>
1.	Wsparcie bezrobotnego w trakcie poszukiwania pracy:	- pomoc finansowa ściśle związana z poszukiwaniem pracy, - pomoc prawna, - typowanie osób do prac społecznie – użytecznych, interwencyjnych, robót publicznych, odbywania staży, - dofinansowanie szkoleń, badań lekarskich,	GOPS, PUP, UG	praca ciągła
2.	Praca socjalna w szczególności z osobami długotrwale bezrobotnymi:	- opracowanie indywidualnych planów pomocy, - kontrakt socjalny, - pomoc w sporządzaniu niezbędnych dokumentów dla potencjalnych pracodawców,	GOPS	praca ciągła
3.	Eliminacja skutków psychospołecznych osób długotrwale bezrobotnych:	- kierowanie i przekazywanie informacji na temat możliwości uzyskania wsparcia ze strony psychologów, doradców zawodowych, - zdobywanie środków pozabudżetowych w tym z programów operacyjnych – funduszy unijnych na reintegrację osób bezrobotnych.	GOPS, PCPR, PUP	praca ciągła
4.	Nauka korelacji, interdyscyplinarności między instytucjami działającymi w zakresie zabezpieczenia społecznego dotyczącego kwestii bezrobocia:	- stała współpraca instytucji w celu rozwiązywania wspólnych kwestii społecznych i budująca most życzliwości pomiędzy instytucjami, a jej klientami, - klarowny przepływ	GOPS, PCPR, PUP	praca ciągła

		informacji np. dotyczących aktualnych ofert pracy.		
5.	Współudział w programach realizowanych w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego:	- opracowanie i realizacja projektów systemowych i strukturalnych	GOPS, instytucja pośrednicząca	w okresie projektowania
6.	Zapobieganie ryzyku wykluczenia:	- uruchomienie działań mających na celu ochronę i zabezpieczenie rodzinnej solidarności i samopomocy we wszelkich jej formach,	GOPS, Policja, Gminna Przychodnia Zdrowia, Zespół Szkół, Sołtysi, Radni, Szkoła Podstawowa, Stowarzyszenia, Organizacje, Kościoły	praca ciągła
7.	Polityka fiskalna:	- ustalenie stawek podatków lokalnych na poziomie zachęcającym do samo zatrudnienia poprzez rejestrację działalności gospodarczej, - wprowadzenie „wakacji podatkowych” w daninach lokalnych,	UG,	do 2015 r.
8.	Zbrojenie terenów w media dla inwestorów:	- zdobywanie zewnętrznych środków finansowych na ten cel.	UG,	do 2015 r.

Źródła finansowania:

- budżet gminy – dotyczący realizacji zadań wynikających z zakresu ustaw w obszarze, których ops jest władny do podejmowania decyzji, pomoc finansowa,
- budżet gminy, budżet powiatu – dotyczy organizacji prac społecznie użytecznych, robót publicznych, staży, prac interwencyjnych, przygotowania zawodowego,
- budżet powiatu - diagnozowanie stanu i struktury bezrobocia ,
- budżet gminy, budżet powiatu – system działań wspierający osoby bezrobotne,
- budżet gminy, środki z europejskiego funduszu społecznego – realizacja projektów systemowych i strukturalnych.

Zjawisko dezorganizacyjne: Ubóstwo i wykluczenie społeczne.

Cel operacyjny: Inwestowanie w ludzi.

Obszary problemowe lokalnego rynku pracy:

- zjawisko dotyczy całych rodzin – osoby w różnych przedziałach wiekowych,

- wzorce, normy i wartości, w sferze wykluczenia społecznego są internalizowane przez dzieci jako społecznie pożądane,
- powielanie wzorców, dziedziczenie wykluczenia społecznego,
- najsłabszymi grupami wykluczonymi w strukturze społeczności lokalnej to osoby niepełnosprawne, starsze, długotrwale chore.

Lp.	zadania	zakres działań	podmioty odpowiedzialne za realizację	termin realizacji
1.	Zapobieganie ryzyku wykluczenia, poprzez rozwijanie potencjału opartego na wiedzy:	- praca socjalna polegająca na monitorowaniu, diagnozowaniu, układaniu indywidualnych planów pomocy,	GOPS	praca ciągła
2.	Pomoc najbardziej narażonym:	- uruchomienie zintegrowanych działań na rzecz wyuczenia pełnowartościowego udziału w życiu społecznym, - doraźna pomoc finansowa, - uruchomienie zasady subsydiarności,	GOPS, Policja, Gminna Przychodnia Zdrowia, Zespół Szkół, Sołtysi, Radni, Szkoła Podstawowa, Stowarzyszenia, Organizacje, Kościoły	praca ciągła
3.	Podjęmowanie działań w celu eliminacji wykluczenia dzieci ciągle tworzenie im możliwości społecznej integracji	- umożliwienie uczestnictwa w kulturze, rozrywce, - socjalizacja wtórna poprzez profilaktykę, udział w zajęciach pozalekcyjnych	GKRPA, Zespół Szkół, Szkoła Podstawowa, GOPS	praca ciągła
4.	Włączaniu polityki zwalczania wykluczenia w całościową politykę:	- uruchomienie wszystkich aktorów społeczności lokalnej, - mobilizowanie władz zgodnie z ich kompetencjami, - angażowanie partnerów społecznych, organizacji pozarządowych oraz dostarczających usługi społeczne do walki z różnymi formami wykluczenia społecznego, - zachęcanie wszystkich obywateli do społecznej odpowiedzialności i aktywnego zaangażowania w walce przeciw społecznemu wykluczeniu,	GOPS, Policja, Gminna Przychodnia Zdrowia, Zespół Szkół, Sołtysi, Radni, Szkoła Podstawowa, Stowarzyszenia, Organizacje, Kościoły	praca ciągła
5.	Współdział w programach	- opracowanie i realizacja	GOPS,	w okresie

	realizowanych w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego:	projektów systemowych i strukturalnych	instytucja pośrednicząca	projektowania
--	--	--	--------------------------	---------------

Źródła finansowania:

- budżet gminy – dotyczący realizacji zadań wynikających z zakresu ustaw w obszarze, których ops jest władny do podejmowania decyzji, pomoc finansowa,
- budżet gminy – dotyczy działań projektujących profilaktycznych,
- budżet gminy - diagnozowanie stanu i struktury wykluczenia,
- budżet gminy, środki z europejskiego funduszu społecznego – realizacja projektów systemowych i strukturalnych.

Zjawisko dezorganizacyjne: Spośród licznych problemów społecznych jakie występują w gminie Męcinka to problemy związane z alkoholem zajmują szczególną pozycję w strukturze zjawisk dezorganizacyjnych.. Wynika to przede wszystkim z rozmiarów tego zjawiska oraz społecznych i ekonomicznych kosztów, jakie z tego tytułu ponosi budżet gminy.

Cel operacyjny: Rozwijanie edukacji publicznej.

Obszary problemowe:

- zjawisko dotyczące osób pijących szkodliwie i ryzykownie,
- wzorce, normy i wartości, w sferze uzależnień są internalizowane przez dzieci jako społecznie pożądane,
- powielanie wzorców.

Lp.	zadania	zakres działań	podmioty odpowiedzialne za realizację	termin realizacji
1.	Wdrażanie programów terapeutycznych, profilaktycznych dla młodzieży:	- zakupienie programów profilaktycznych z zakresu uzależnień do szkół, - organizacja programów terapeutycznych z zakresu uzależnień przy szkołach, - organizacja wypoczynku, gdzie realizowane są programy, terapeutyczne i profilaktyczne z zakresu uzależnień.	GOPS, GKRPA, Zespół Szkół, szkoła Podstawowa	praca ciągła
2.	Uruchamianie i upowszechnianie pozalekcyjnych zajęć	- zatrudnienie instruktorów, - nadzór i monitoring nad prawidłowością	GOPS, Zespół Szkół, Szkoła Podstawowa,	praca ciągła

	sportowych oraz zapewnienie opieki instruktorów posiadających kompetencje w zakresie działań profilaktycznych, a także w zakresie skutecznych metod interwencji w sytuacjach problemowych.	prowadzonych działań w tym zakresie,	Stowarzyszenia, GKRPA	
3.	Uruchamianie programów edukacyjnych zaadresowanych do rodziców mających na celu zaangażowanie ich w oddziaływanie profilaktyczne wobec dzieci oraz rozwijanie umiejętności wychowawczych rodziców.	- organizacja poprzez zakontraktowanie i wybór oferty odpowiadającej wymogom rekomendacyjnym PARPA	GKRPA, Zespół Szkół, Szkoła Podstawowa, GOPS	praca ciągła
4.	Podnoszenie kompetencji nauczycieli, wychowawców i pedagogów w zakresie wdrażania skutecznych strategii profilaktycznych w pracy z młodzieżą.	- organizacja szkoleń	GOPS, GKRPA, Zespół Szkół, Szkoła Podstawowa	praca ciągła
5.	Zwiększenie skuteczności egzekwowania prawa zakazującego sprzedaży napojów alkoholowych osobom małoletnim,	- szkolenie sprzedawców w zakresie przestrzegania zasad prawa dotyczących sprzedaży alkoholu, nieletnim,	GOPS, GKRPA,	praca ciągła
6.	Wspieranie działań podejmowanych przez organizacje pozarządowe i środowiska wzajemnej pomocy, ukierunkowanych na zapobieganie lub zmniejszanie szkód związanych z alkoholem.	- wsparcie lokalowe, - wsparcie kadrowe, - kierowanie osób uzależnionych na mitygi, - organizacja wspólnych przedsięwzięć ukierunkowanych na zapobieganie szkodom związanych z alkoholem.	GOPS, Policja, GKRPA, Klub AA, Punkt Konsultacyjny, Urząd Gminy	praca ciągła
7.	Wzmacnianie potencjału społeczności lokalnych, służącego rozwojowi działań wdrażanych w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych,	- tworzenie sieci partnerskich i forów eksperckich, służących wymianie informacji i poprawie współdziałania na rzecz rozwiązywania problemów alkoholowych, - praca GKRPA.	GOPS, GKRPA, Stowarzyszenia, Organizacje, Klub AA, Kościoły, Liderzy lokalni,	praca ciągła
8.	Zwiększanie liczby interwencji podejmowanych przez lekarzy i pielęgniarki w ramach podstawowej, rodzinnej i specjalistycznej opieki zdrowotnej wobec osób pijących	- edukacja osób pijących ryzykownie w zakresie szkodliwego wpływu na zdrowie spożywania alkoholu, - rozdawnictwo materiałów edukacyjnych dotyczących omawianej kwestii, - edukacja kobiet w ciąży w	Gminna Przychodnia Zdrowia, GOPS, GKRPA	praca ciągła

	ryzykownie i szkodliwie, w szczególności podejmowanie działań mających na celu zmniejszenie zjawiska spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży.	ramach profilaktyki – dotycząca zespołu FAS, - zakupienie materiałów edukacyjnych,		
9.	Szkolenie profesjonalistów w takich sektorach jak: ochrona zdrowia, edukacja, pomoc społeczna oraz liderów społeczności lokalnych i środowisk samopomocowych w zakresie nowoczesnych metod rozwiązywania problemów alkoholowych.	- organizacja szkoleń	GOPS, GKRPA,	praca ciągła
10.	Wspieranie działań służących rekreacji i zabawie młodzieży bez alkoholu.	- organizowanie przedsięwzięć z mocnym akcentem profilaktyki uzależnień, - wsparcie finansowe takich przedsięwzięć, - wspieranie materiałowe takich przedsięwzięć, - monitoring,	GOPS, GKRPA, Zespół Szkół, Szkoła Podstawowa, Klub AA,	praca ciągła
11.	Prowadzenie Punktu konsultacyjnego.	- zatrudnienie specjalisty ds. uzależnień, - kierowanie osób uzależnionych i współuzależnionych na rozmowę z terapeutą,	Specjalista ds. uzależnień, GOPS, GKRPA	praca ciągła

Źródła finansowania:

- budżet gminy – dotyczący realizacji zadań wynikających z powyższego zakresu.

Zjawisko dezorganizacyjne: *Niepełnosprawność, długotrwała choroba, starzejące się społeczeństwo.*

Cel operacyjny: *Korelacja sprzężenia sił lokalnych w celu rehabilitacji osób niepełnosprawnych, długotrwale chorych i starych poprzez zespół działań, w szczególności organizacyjnych, leczniczych, psychologicznych, technicznych, szkoleniowych, edukacyjnych i społecznych, zmierzających do osiągnięcia, przy aktywnym uczestnictwie tych osób, możliwie najwyższego poziomu ich funkcjonowania, jakości życia i integracji społecznej.*

Obszary problemowe:

- brak wyuczonych mechanizmów dotyczących pierwszego szczebla zasady subsydiarności w stosunku do osób niepełnosprawnych, długotrwale chorych, starych.

Lp.	zadania	zakres działań	podmioty odpowiedzialne za realizację	termin realizacji
1.	zapewnienie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych oraz w razie potrzeb usług specjalistycznych dla osób z zaburzeniami psychicznymi	- diagnoza potrzeb i dostosowanie rozmiaru usług do zapotrzebowania,	GOPS	praca ciągła
2.	Rozwój pracy socjalnej na rzecz integracji osób niepełnosprawnych, długotrwale chorych, starych ze środowiskiem - edukacja kadry pomocy społecznej.	- uruchomienie zintegrowanych działań na rzecz wyuczenia pełnowartościowego udziału w życiu społecznym, - szkolenia pracowników pomocy społecznej w tym zakresie, - umożliwienie uczestnictwa w kulturze, rozrywce, - angażowanie partnerów społecznych, organizacji pozarządowych oraz dostarczających usługi społeczne do walki z różnymi przejawami izolacji społecznej tej grupy, - zachęcanie wszystkich obywateli do społecznej odpowiedzialności społecznej za prawidłowe funkcjonowanie tej grupy społecznej.	GOPS, Policja, Gminna Przychodnia Zdrowia, Sołtysi, Radni, Stowarzyszenia, Organizacje, Kościoły	praca ciągła
3.	Podejmowanie działań zmierzających do poszerzenia oferty wsparcia dla tych osób przez przychodnię zdrowia.	- rozszerzenie wachlarza medycznych usług specjalistycznych związanych z geriatrią i niepełnosprawnością, - należyty przepływ informacji o zakresie usług oferowanych przez przychodnię zdrowia i jej pracowników, - profilaktyka, zapobieganie skutkom niepełnosprawności poprzez zapewnienie osobom uprawnionym	Przychodnia Zdrowia, GOPS	praca ciągła

		łatwego dostępu do usług specjalistycznych i rehabilitacyjnych,		
4.	Likwidacja barier w szczególności architektonicznych, urbanistycznych, transportowych, technicznych w komunikowaniu się i dostępie do informacji i usług specjalistycznych.	- modernizacja i remont budynków użyteczności publicznej,	UG	praca ciągła
5.	Aktywizacja rodzin na rzecz zapewniania opieki swoim najbliższym, wymagającym pomocy w postaci usług opiekuńczych.	- praca socjalna z rodzinami mająca na celu pobudzenie odpowiedzialności,	GOPS,	praca ciągła
6.	Pozyskanie od sponsorów specjalistycznego sprzętu do rehabilitacji oraz drobnych pomocniczych przyrządów dla osób niepełnosprawnych i wypożyczanie ich (wózki inwalidzkie, kule i balkoniki.), likwidacja barier architektonicznych w miejscach zamieszkania.	- nawiązanie współpracy z indywidualnymi sponsorami, z organizacjami działającymi w obszarze tej kwestii, - informowanie o możliwościach wynikających z programów PFRON oraz pomoc w finalizacji składania wniosków o dofinansowania, - informowanie o możliwościach dofinansowań do turnusów rehabilitacyjnych i zakupu sprzętu rehabilitacyjnego przez PCPR, NFZ oraz pomoc w finalizacji składania takich wniosków.	GOPS, PCPR, UG	praca ciągła
7.	Utrzymanie osób starszych i niepełnosprawnych wymagających opieki w ich miejscu zamieszkania i środowisku.	- wizyty w środowisku pracowników socjalnych i propagowanie aktywnego i zdrowego trybu życia, - ułatwianie kontaktów z placówkami służby zdrowia poprzez działania pracowników socjalnych i pielęgniarzy środowiskowe, - podejmowanie działań mających na celu większe zaangażowanie rodziny w sprawowaniu opieki nad osobami wymagającymi tej formy pomocy,	GOPS, Gminna Przychodnia Zdrowia	praca ciągła

Źródła finansowania:

- budżet gminy, środki PFRON, sponsorzy, NFZ – dotyczący realizacji zadań wynikających z powyższego zakresu.

Zjawisko dezorganizacyjne: Dysfunkcje opiekuńczo – wychowawcze oraz bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego.

Cel operacyjny: Profesjonalna pomoc w rozwiązywaniu pojawiających się trudności.

Obszary problemowe:

- upadek autorytetów, wartości,
- brak u dorosłych umiejętności socjalizacyjnych, wychowawczych,
- bezradność traktowana jako norma,
- zaburzenie funkcji pełnienia ról społecznych.

Lp.	zadania	zakres działań	podmioty odpowiedzialne za realizację	termin realizacji
1.	Pomoc rodzinom niewydolnym wychowawczo w przezwyciężaniu problemów opiekuńczo – wychowawczych poprzez odtworzenie, wzmocnienie funkcji rodziny oraz ról rodzinnych	- włączanie tych osób do uczestnictwa w realizacji projektów systemowych, strukturalnych, które swoim zakresem obejmują ten obszar, - wdrażanie programów edukacyjnych dla rodziców, dzieci i młodzieży, - nadzór i monitoring nad prawidłowością prowadzonych działań w tym zakresie,	GOPS, Zespół Szkół, Szkoła Podstawowa	okres projektowania, praca ciągła
2.	Zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków do życia i rozwoju zgodnie z ich potrzebami i przysługującymi im prawami:	- praca socjalna, oparta głównie na indywidualnych planach pomocy, gdzie narzędziem będzie kontrakt socjalny, - pomoc finansowa i rzeczowa, diagnozowanie deficytów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, wydolności opiekuńczo – wychowawczej, zaniedbań względem dzieci, - diagnoza – ocenie sytuacji dziecka w rodzinie	GOPS, Zespół Szkół, Szkoła Podstawowa,	praca ciągła

		, środowisku szkolnym , równieżniczym, - opracowanie i realizacja projektów socjalnych i programów dot. wspierania rodzin w kryzysie ze szczególnym naciskiem na rodziny niewydolne wychowawczo.		
3.	Aktywne rozwiązywanie problemów opiekuńczo- wychowawczych:	- objęcie opieką psychologiczną i pedagogiczną członków rodziny, - mediacje – oferta wsparcia środowiskowego dla rodzin dysfunkcyjnych zagrożonych rozpadem, - wsparcie instytucjonalne rodzin dysfunkcyjnych, - systematyczna współpraca z istniejącymi w powiecie jednostkami zapewniającymi opiekę dla dzieci i młodzieży,	Zespół Szkół, Szkoła Podstawowa, GOPS, PCPR, Ośrodek Interwencji Kryzysowej,	praca ciągła
4.	Podnoszenie kompetencji nauczycieli, wychowawców i pedagogów w zakresie wdrażania skutecznych strategii.	- organizacja szkoleń	GOPS, GKRPA, Zespół Szkół, Szkoła Podstawowa	praca ciągła

Źródła finansowania:

- budżet gminy, środki z europejskiego funduszu społecznego – realizacja projektów systemowych i strukturalnych, budżet powiatu – dotyczący realizacji zadań wynikających z powyższego zakresu.

ROZDZIAŁ 5. ZEWNĘTRZNY KONTEKST STRATEGII

Kontekst zewnętrzny strategii rozwiązywania problemów społecznych oznacza jej zgodność z innymi dokumentami strategicznymi najczęściej wyższego rzędu.

5.1. AKTY PRAWNE WPŁYWAJĄCE NA KONSTRUKCJĘ STRATEGII.

Obowiązek opracowania strategii wynika wprost z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej /Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 z późn. zm./. Różnorodność problemów społecznych występujących w gminie Męcinka powoduje konieczność wzięcia pod uwagę także innych aktów prawnych, które mają istotny wpływ na konstrukcję dokumentu i realizację zadań społecznych w przyszłości:

- ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy /Dz. U. Nr 9, poz. 59, z późn. zm./,
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego /Dz. U. z 1994r. Nr 111, poz 535, z późn. zm./,
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie /Dz. U. Nr 96, poz. 873 z późn. zm./,
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym /Dz. U. Nr 122, poz. 1143 z późn. zm./,
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy /Dz. U. z 2008r. Nr 69, poz. 415 z późn. zm./,
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi /Dz. U. z 2007 Nr 70, poz. 473 z późn. zm./,
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych /Dz. U. z 2008r. Nr 14, poz. 92/,
- ustawa z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych /Dz. U. z 2006 Nr 139, poz. 992 z późn. zm./,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii /Dz. U. Nr 179, poz. 1485 z późn. zm./,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie /Dz. U. Nr 180, poz. 1493 /.

Oprócz wspomnianych aktów prawnych przy realizacji Strategii może zachodzić potrzeba odwołania się również do ustaw i aktów wykonawczych z zakresu ochrony zdrowia, oświaty i edukacji publicznej, budownictwa socjalnego.

5.2. ZGODNOŚĆ STRATEGII Z INNYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Opracowując gminną strategię rozwiązywania problemów społecznych, uwzględniono dokumenty programowe, w których akcentuje się konieczność zapewnienia dialogu społecznego i partnerskiej współpracy instytucji rządowych, samorządowych, organizacji pozarządowych oraz biznesu. Uznaje się także za niezbędną partnerską współpracę z osobami podlegającymi wykluczeniu społecznemu. Wspomniane dokumenty to przede wszystkim:

Wykaz dokumentów szczebla krajowego:

1. Narodowa Strategia Spójności - Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia.

Celem strategicznym NSS jest tworzenie warunków dla wzrostu konkurencyjności gospodarki polskiej opartej na wiedzy i przedsiębiorczości, zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz wzrost poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej.

Cel strategiczny osiągany będzie poprzez realizację horyzontalnych celów szczegółowych.

Celami horyzontalnymi NSS są:

- poprawa jakości funkcjonowania instytucji publicznych oraz rozbudowa mechanizmów partnerstwa,
- poprawa jakości kapitału ludzkiego i zwiększenie spójności społecznej,
- budowa i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej mającej podstawowe znaczenie dla wzrostu konkurencyjności Polski,
- podniesienie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw, w tym szczególnie sektora wytwórczego o wysokiej wartości dodanej oraz rozwój sektora usług,
- wzrost konkurencyjności polskich regionów i przeciwdziałanie ich marginalizacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej,
- wyrównywanie szans rozwojowych i wspomaganie zmian strukturalnych na obszarach wiejskich.

Obok działań o charakterze prawnym, fiskalnym i instytucjonalnym cele NSS są realizowane za pomocą programów (tzw. programów operacyjnych), zarządzanych

przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, współfinansowanych ze strony instrumentów strukturalnych.

2. Strategia Polityki Społecznej na lata 2007 – 2013.

Myślą przewodnią powyższego dokumentu jest sentencja zaopatrzona w cel projektujący - odpowiednio zaplanowana i wdrożona polityka społeczna stanowi inwestycję, która przynosi korzyści wszystkim obywatelom i całemu społeczeństwu. Działania zmierzające do integracji społecznej zwiększają potencjał rozwoju, a także sprzyjają zwiększaniu aktywności społecznej we wszystkich obszarach, m.in. na rynku pracy.

3. Narodowa Strategia Integracji Społecznej dla Polski.

Priorytety Narodowej Strategii Integracji Społecznej stworzone zostały z perspektywą ich realizacji do 2010 roku. Krajowy Plan Działania uwzględnia te priorytety, których realizacja jest szczególnie pilna. Wynikają one także z przedstawionej analizy sytuacji ekonomiczno-społecznej ilustrujące podstawowe przyczyny ubóstwa i zagrożenia wykluczeniem społecznym.

Priorytety zawarte NSIS w zakresie realizacji **prawa do edukacji** są następujące:

- wzrostu uczestnictwa dzieci w wychowywaniu przedszkolnym,
- poprawy jakości kształcenia na poziomie gimnazjalnym i średnim,
- upowszechniania kształcenia na poziomie wyższym i jego lepsze dostosowanie do potrzeb rynku pracy,
- rekompensowania deficytów rozwoju intelektualnego i sprawnościowego dzieci.
- upowszechniania kształcenia ustawicznego.

W zakresie realizacji **prawa do zabezpieczenia socjalnego**:

- radykalne ograniczenie ubóstwa skrajnego, którego poziom jest obecnie nieakceptowany i wymaga podjęcia zdecydowanych działań,
- ograniczenie tendencji wzrostowych rozwarstwiania dochodowego, tak aby różnice te nie odbiegały od przeciętnego poziomu w krajach UE.

Bezrobocie jest jedną z form wykluczenia społecznego silnie powiązaną z innymi jego przejawami, np. ubóstwem w warunkach niskiej skuteczności systemu zabezpieczenia socjalnego dla osób bezrobotnych i ich rodzin. Dlatego też w Narodowej Strategii Społecznej cztery z dwudziestu priorytetów odnoszą się do sfery działań dotyczących realizacji **prawa do pracy**:

- ograniczenia bezrobocia długookresowego,
- zmniejszenia bezrobocia młodzieży,
- zwiększenia poziomu zatrudnienia wśród niepełnosprawnych,
- zwiększania liczby uczestników aktywnej polityki rynku pracy (ALMP).

W zakresie realizacji **prawa do ochrony zdrowia**:

- wydłużenia przeciętnego dalszego trwania życia w sprawności,
- upowszechnienia dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- zwiększenia zakresu objęcia kobiet i dzieci programami zdrowia publicznego.

W zakresie działań dotyczących innych **praw społecznych**:

- zwiększenia dostępu do lokali (mieszkań) dla grup najbardziej zagrożonych bezdomnością,
- zapewnienia lepszego dostępu do pracowników socjalnych,
- rozwinięcia pomocy środowiskowej i zwiększenie liczby osób objętych jej usługami,
- zwiększenia zaangażowania obywateli w działalność społeczną,
- realizacji Narodowej Strategii Integracji Społecznej przez samorządy terytorialne,
- zwiększenia dostępu do informacji obywatelskiej i poradnictwa.

4. Krajowy Plan Działań na Rzecz Integracji Społecznej na lata 2008 – 2010.

Krajowy Plan Działania Na Rzecz Integracji Społecznej to program zmierzający do poprawy przepisów społecznych i zwiększania poziomu ich realizacji. Jest to również zasadniczy instrument osiągania integracji społecznej w europejskim modelu polityki społecznej.

Na poziomie operacyjnym ważne jest, że polska polityka integracji społecznej winna być realizowana we współpracy z szeroko rozumianymi partnerami społecznymi. Szczególnie chodzi tu o związki pracodawców, organizacje pozarządowe oraz organizacje pożytku publicznego, samorządy lokalne oraz instytucje oparte na przepisach dot. kościołów i związków wyznaniowych. Niezależnie od stanu koniunktury gospodarczej oraz poziomu zamożności, państwo nie jest w stanie zrealizować celów tej polityki bez partnerstwa z innymi instytucjami. W polityce społecznej Unii Europejskiej, co ma ogromne znaczenie ze względu na funkcjonowanie naszego kraju w tej strukturze, podstawę realizacji stanowią cele odnoszące się do trzech obszarów:

- polepszenia warunków życia , pracy i kształcenia,
- prawa do zatrudnienia i prawo do wykształcenia,
- stworzenia systemu zabezpieczenia społecznego.

Realizacja celów oparta jest na zasadach socjalnych wspólnoty:

- zasadzie subsydiarności,
- zasadzie osobistej wolności,
- zasadzie solidarności.

Szeroko akceptowanymi wartościami współczesnej polityki społecznej, które powinny znaleźć ujęcie w strategii, są:

- bezpieczeństwo socjalne, tzw. gwarancja dochodów i usług na wypadek pojawienia się tzw. ryzyka socjalnego (choroba , bezrobocie , inwalidztwo , itp.),
- wiara w zasoby ludzkie , a więc inwestycje w człowieka , tzw. tworzenie równych szans rozwoju dla ludzi,
- pokój społeczny, traktowany jako wartość podstawowa dla utrzymania harmonijnej współpracy i współżycia między ludźmi (redystrybucja dochodu narodowego na rzecz grup upośledzonych jak i dialogu społecznego),
- życie rodzinne – uznanie rodziny za podstawową grupę społeczną, oraz polityki społecznej jako polityki parorodzinnej.

5. Program Zapobiegania Niedostosowaniu Społecznemu i Przestępczości wśród Dzieci i Młodzieży.

Punktem wyjścia do stworzenia programu była analiza różnorodnych informacji na temat rozmiarów i przejawów niedostosowania społecznego oraz przestępczości wśród dzieci i młodzieży, która pozwoliła na identyfikację najistotniejszych problemów.

Hierarchia celów:

Za najważniejsze uznano:

- zainicjowanie i skoordynowanie działań mających na celu zapobieganie niedostosowaniu społecznemu i przestępczości wśród dzieci i młodzieży,
- opracowanie jednolitych procedur postępowania nauczycieli i metod współpracy szkół z policją, w sytuacjach zagrożenia dzieci oraz młodzieży przestępczością i demoralizacją, w szczególności: narkomanią, alkoholizmem i prostytutką,
- działania projektujące, dotyczące systemu pomocy metodycznej dla osób pracujących z dziećmi i młodzieżą zagrożoną niedostosowaniem społecznym, w szczególności w zakresie interwencji kryzysowej w rodzinie.

6. Narodowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2006-2010.

Obszar I. Szkody zdrowotne i rozwojowe występujące u młodych Polaków spowodowane piciem alkoholu.

Cele:

- zmniejszenie ilości i częstotliwości picia alkoholu przez młodzież,
- podwyższenie wieku inicjacji alkoholowej,
- zwiększenie odsetka abstynentów wśród młodzieży.

Obszar II. Szkody zdrowotne i rozwojowe spowodowane piciem alkoholu przez dorosłych.

Cele:

- zwiększenie wiedzy na temat wpływu alkoholu na zdrowie wśród lekarzy i innych przedstawicieli systemu ochrony zdrowia,
- zmniejszenie rozmiarów populacji osób pijących szkodliwie i ryzykownie,
- redukcja odsetka kobiet pijących alkohol w okresie ciąży i karmienia piersią,

- zwiększenie wykrywalności problemów i szkód zdrowotnych związanych z nadużywaniem alkoholu u pacjentów podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej.

Obszar III. Uszkodzenia zdrowia związane z uzależnieniem od alkoholu.

Cele:

- zmniejszenie śmiertelności i degradacji psychofizycznej osób uzależnionych od alkoholu,
- zwiększenie odsetka osób korzystających z profesjonalnej pomocy terapeutycznej w zakresie leczenia uzależnienia,
- poprawa funkcjonowania zdrowotnego i społecznego osób uzależnionych utrzymujących abstynencję,
- zwiększenie odsetka osób uzależnionych od alkoholu korzystających z pomocy i wsparcia środowisk samopomocowych (klubów abstynenckich i AA),
- skrócenie okresu od wystąpienia uzależnienia do podjęcia interwencji specjalistycznej.

Obszar IV. Szkody zdrowotne i psychospołeczne osób żyjących w rodzinach z problemem alkoholowym w tym przemoc domowa.

Cele:

- poprawa sytuacji psychospołecznej osób współuzależnionych poprzez zwiększenie odsetka osób korzystających z profesjonalnej pomocy,
- zmniejszenie rozmiarów przemocy w rodzinach z problemem alkoholowym,
- zmniejszenie zagrożenia wykluczeniem społecznym członków rodzin dotkniętych Alkoholizmem,
- poprawa sytuacji psychospołecznej Dorosłych Dzieci Alkoholików (DDA).

Obszar V. Zaburzenia zdrowotne i rozwojowe dzieci z rodzin alkoholowych.

Cele:

- poprawa jakości i zwiększenie dostępności opieki zdrowotnej i pomocy psychospołecznej dla dzieci alkoholików.
- zwiększenie odsetka dzieci z rodzin alkoholowych objętych profesjonalną pomocą specjalistyczną.

Obszar VI. Przestępstwa i wykroczenia spowodowane przez osoby nietrzeźwe, w szczególności przez nietrzeźwych kierowców.

Cele:

- zmniejszenie ilości wypadków spowodowanych przez nietrzeźwych użytkowników dróg, w tym wypadków ze skutkiem śmiertelnym,
- zmniejszenie ilości nietrzeźwych kierowców na drogach,
- zmniejszenie zagrożeń bezpieczeństwa i porządku publicznego powodowanych przez osoby nietrzeźwe,
- zmniejszenie ilości przestępstw i wykroczeń powodowanych przez osoby nietrzeźwe.

Obszar VII. Szkody ekonomiczne związane z nadużywaniem alkoholu.

Cele:

- oszacowanie rzeczywistych rozmiarów szkód ekonomicznych związanych z problemami alkoholowymi,
- zmniejszenie szkód ekonomicznych w środowisku pracy powodowanych przez nietrzeźwych pracowników,
- zmniejszenie innych szkód ekonomicznych spowodowane nietrzeźwością (m.in. koszty wypadków, ubezpieczeń).

Obszar VIII. Niewystarczająca wiedza i szkodliwe postawy społeczne wobec problemów alkoholowych i metod ich rozwiązywania.

Cele:

- zwiększenie wiedzy na temat problemów oraz kosztów społecznych i ekonomicznych związanych z piciem alkoholu, a także kształtowanie postaw i przekonań społecznych wspierających racjonalną kontrolę nad obecnością alkoholu w codziennym życiu,
- utrwalanie w społeczeństwie przekonania, że alkohol jest specyficznym towarem, innym niż pozostałe, który generuje znaczne ryzyko oraz szereg poważnych problemów i szkód zdrowotnych, społecznych i ekonomicznych obciążających całą populację,
- zwiększenie wiedzy na temat problemów i kosztów społecznych oraz ekonomicznych związanych z piciem alkoholu, a także kształtowanie postaw sprzyjających utrzymywaniu racjonalnej kontroli i dostępności alkoholu wśród osób podejmujących decyzje dotyczące rozwiązywania problemów alkoholowych na szczeblach centralnych i lokalnych oraz wśród przedstawicieli mediów i innych środowisk opiniotwórczych.

Obszar IX. Nadmierna dostępność i promocja napojów alkoholowych.

Cele:

- zmniejszenie ilości przypadków naruszania przepisów prawnych regulujących obrót alkoholem,
- ograniczanie ilości punktów sprzedaży napojów wysokoprocentowych oraz godzin sprzedaży napojów alkoholowych,
- zmniejszenie negatywnego wpływu polityki fiskalnej na poziom spożycia alkoholu,
- ograniczanie reklamy i promocji napojów alkoholowych.

Obszar X. Ryzykowne wzory picia i wysoki poziom spożycia alkoholu.

Cele:

- zmiana struktury spożycia alkoholu na rzecz napojów niskoprocentowych.
- zmniejszanie odsetka osób o wysokim i ryzykownym poziomie konsumpcji alkoholu (10 litrów 100% alkoholu wśród mężczyzn oraz 7,5 litra 100% w grupie kobiet).
- zmniejszenie średniego spożycia alkoholu w populacji.

7. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2006 – 2016.

Przemoc w rodzinie jest problemem trudnym do zdiagnozowania. To, zdaniem specjalistów, rozmiary i szkodliwość zjawisk związanych z przemocą w rodzinie wskazują, że jest to jeden ze szczególnie ważnych problemów społecznych w Polsce. Wymaga on podjęcia szerokiego, dobrze zorganizowanego i zaplanowanego na wiele lat programu przeciwdziałania. Dlatego też realizacja Programu powinna uwzględniać działania w sferze:

- prewencji,
- prawa,
- zdrowia,
- edukacji,
- pracy socjalnej.

Przez realizację celów Programu zakłada się:

- zmianę pojmowania przez społeczeństwo zjawiska przemocy w rodzinie,
- promowanie wartości rodzinnych,
- edukację dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie skutków stosowania przemocy w rodzinie,

- promowanie metod wychowawczych bez użycia przemocy.

Szerokie ujęcie zapobiegania przemocy w rodzinie wyznacza cztery podstawowe nurty działań kierowanych do różnych grup odbiorców:

- **działania uprzedzające:** diagnozujące, informacyjne, edukacyjne, kierowane do ogółu społeczeństwa, a także do osób pracujących z ofiarami i sprawcami przemocy w rodzinie,
- **działania interwencyjne:** opiekuńcze i terapeutyczne, kierowane do ofiar przemocy w rodzinie oraz pouczające i izolujące, kierowane do sprawców przemocy w rodzinie,
- **działania wspierające:** psychologiczne, pedagogiczne, terapeutyczne i inne, kierowane do ofiar przemocy w rodzinie,
- **działania korekcyjno – edukacyjne** kierowane do sprawców przemocy w rodzinie.

8. Krajowy Program na Rzecz Ofiar Przestępstw na lata 2009 -2013.

Celem Programu jest wypracowanie i wdrożenie systemowych rozwiązań służących udzielaniu pomocy osobom pokrzywdzonym przestępstwem.

Cel ogólny realizowany jest przez:

- utworzenie ogólnopolskiej struktury, której zadaniem będzie udzielanie interdyscyplinarnej pomocy osobom pokrzywdzonym,
- zwiększenie skuteczności i dostępności pomocy udzielanej osobom pokrzywdzonym,
- opracowanie projektu ustawy o pomocy pokrzywdzonym,
- podejmowanie badań i analiz dotyczących osób pokrzywdzonych,
- zapewnienie dostępu do rzetelnej, wyczerpującej informacji osobom pokrzywdzonym,
- podejmowanie interwencji celem udzielenia pomocy osobom pokrzywdzonym w nagłych wypadkach,
- udzielanie interdyscyplinarnej, profesjonalnej pomocy osobom pokrzywdzonym,
- udzielanie specjalistycznej pomocy szczególnie wrażliwym grupom osób pokrzywdzonych,
- opracowanie standardów postępowania z osobami pokrzywdzonymi,

- podnoszenie wrażliwości społecznej wobec osób pokrzywdzonych,
- podnoszenie kompetencji osób zajmujących się udzielaniem pomocy osobom pokrzywdzonym,
- sprawowanie nadzoru nad realizacją Programu i jego ewaluacja.

9. Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2006 – 2010.

Cel ogólny Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii: *ograniczenie używania narkotyków i związanych z tym problemów społecznych i zdrowotnych.*

Cel ogólny Krajowego Programu na lata 2006-2010 realizowany jest w pięciu obszarach:

- profilaktyka,
- leczenie, rehabilitacja, ograniczanie szkód zdrowotnych i reintegracja społeczna,
- ograniczenie podaży,
- współpraca międzynarodowa,
- badania i monitoring.

10. Programem wspierania jednostek samorządu terytorialnego w budowaniu lokalnego systemu nad dzieckiem i rodziną.

Cel główny:

Budowanie lokalnych systemów opieki nad dzieckiem i rodziną.

Cele szczegółowe:

Cel I

- podjęcie działań mających na celu poprawę sytuacji rodzin zagrożonych patologią poprzez rozwój profilaktyki,

Cel II

- zapobieganie kierowaniu dzieci pozbawionych częściowo lub całkowicie opieki rodziców do placówek opiekuńczo – wychowawczych poprzez wsparcie w ramach działalności placówek opiekuńczo – wychowawczych wsparcia dziennego,

Cel III

- rozwój niespokrewnionych z dzieckiem zawodowych rodzin zastępczych,

Cel IV

- dostosowanie placówek opiekuńczo – wychowawczych do prawidłowego przebiegu procesu wychowania dzieci w nich umieszczonych,

Cel V

- pomoc w usamodzielnieniu wychowanków placówek opiekuńczo – wychowawczych i rodzin zastępczych.

11. Strategia Rozwoju Edukacji na lata 2007-2013.

Uzyskanie przez Polskę członkostwa Unii Europejskiej zbiegło się w czasie z dyskusją nad efektami wdrażania Strategii Lizbońskiej po pięciu latach, czyli w połowie zaplanowanego okresu jej realizacji. Polska, tak jak pozostałe państwa członkowskie, musiała rozważyć skuteczność dotychczas podejmowanych działań, które miały przyczynić się do wzrostu gospodarczego, podniesienia konkurencyjności i zwiększenia zatrudnienia.

Główne kierunki strategii edukacyjnej:

Strategia systemu edukacji na lata 2007-2013 zakłada, że edukacja w Polsce jako integralny system kształcenia (umożliwianie zdobycia wiedzy i umiejętności) oraz wychowania (kształtowanie i promowanie postaw) będzie:

- ułatwiać każdemu realizację aspiracji oraz rozwój własny i wykorzystanie możliwości,
- przygotowywać do aktywnego i odpowiedzialnego uczestniczenia w życiu społecznym, kulturalnym i gospodarczym - w wymiarze lokalnym, narodowym i globalnym,
- skutecznie przeciwdziałać wykluczeniu i marginalizacji osób oraz grup społecznych,
- reagować na zmiany związane z rozwojem nauki, nowoczesnych technologii i globalizacji,
- szybko i elastycznie dostosowywać się do zmian zachodzących na rynku pracy.

System edukacji musi odpowiadać na zmiany zachodzące w świecie, stale się rozwijać i doskonalić korzystając z najlepszych wzorów i porównując efekty. Służyć temu będą między innymi: systemy zbierania danych statystycznych, badania, współpraca międzynarodowa – wymiana doświadczeń.

Podstawowe zadania, jakie stoją przed polskim systemem edukacji działającym w warunkach:

(1) coraz większej powszechności, (2) przemian w zakresie demografii i mobilności społecznej, (3) narastania potrzeb wychowawczych, (4) zjawisk nierówności społeczno-bytowych, (5) nowych wymogów w zakresie wiedzy i umiejętności, (6) wzrostu liczby różnych form zaburzeń rozwojowych, (7) dynamizmu transformacji, (8) konieczności uczenia się przez całe życie, oraz (9) europejskiego wymiaru kształcenia, to:

W oświacie:

- wyrównywanie szans edukacyjnych,
- przeciwdziałanie zjawiskom patologii społecznej,
- dostosowanie treści i sposobów nauczania do możliwości ucznia/wychowanka oraz wymogów zmieniającego się, współczesnego świata,
 - poprawa efektywności zarządzania poprzez m.in. precyzyjne określenie zakresu kompetencji administracji rządowej i samorządowej oraz dyrektorów szkół i placówek i zespołów nauczycielskich,
- poprawa efektywności systemu kształcenia, doskonalenia oraz zatrudniania nauczycieli.

W kształceniu ustawicznym:

- kształtowanie postaw proedukacyjnych obywateli,
- upowszechnienie kształcenia ustawicznego związanego z nabywaniem i doskonaleniem kwalifikacji zawodowych oraz kompetencji ogólnych (np. TIK, języki obce),
- zbudowanie przejrzystego systemu kwalifikacji zawodowych,
- zbudowanie systemu uznawania kwalifikacji zawodowych uzyskanych poza systemem poprzez certyfikację (uznanie formalne) oraz uznanie w praktyce (przez pracodawców),
 - traktowanie w sposób priorytetowy: ludzi starszych i o niskich kwalifikacjach (podtrzymanie aktywności zawodowej) oraz ludzi młodych, także po studiach wyższych (promowanie przedsiębiorczości i konkurencyjności),
- wprowadzenie efektywnych mechanizmów współfinansowania kosztów kształcenia

ustawicznego ze środków publicznych i prywatnych.

12. Strategia Państwa dla Młodzieży na lata 2003-2012.

Formułując cele polityki młodzieżowej przyjęto, że dotyczy ona grupy społecznej w wieku 15 - 25 lat. Młodzież ta, to nastolatki i młodzi dorośli, uczniowie i studenci, pracujący i bezrobotni, ludzie, którzy założyli już rodziny i samotne matki, osoby pełnosprawne i z określonymi typami niepełnosprawności, młodzi, którzy weszli w konflikt z prawem lub wymagający działań resocjalizacyjnych czy profilaktycznych, osoby o różnym statusie materialnym, mieszkające w miastach i na wsi, aktywnie działające w życiu publicznym bądź bierne. Zróżnicowanie młodzieży powoduje, że jej potrzeby i oczekiwania wobec polityki państwa nie są jednorodne, a niezbędna w pewnych sferach pomoc państwa musi być precyzyjnie adresowana.

Zespół ekspertów, w toku konsultacji z młodzieżą i przedstawicielami administracji rządowej określił sfery funkcjonowania państwa, które powinny stać się obszarami objętymi **Strategią**. Ostatecznie wybrano 5 kluczowych zagadnień stanowiących kanwę **Strategii Państwa dla Młodzieży**. Są to następujące zagadnienia:

- **edukacja młodzieży,**

Podstawowym celem strategicznym państwa jest dążenie do coraz wyższej jakości i powszechności kształcenia.

- **zatrudnienie,**

Od państwa oczekuje się wdrożenia polityki zatrudnienia młodych ludzi nie tylko skierowanej do absolwentów, ale również do całej populacji młodzieży. Szczególnej uwadze poleca się młodzież przebywającą poza systemem edukacji i pracy oraz młodzież przebywającą na długotrwałym bezrobociu.

- **uczestnictwo młodzieży w życiu publicznym,**

Budowanie społeczeństwa obywatelskiego to tworzenie warunków do udziału obywateli w jego życiu. Możliwość wypowiedzania opinii, podejmowania przez młodych ludzi decyzji w sprawach ich dotyczących, czy też społeczności, w której

żyją, to ważny element procesu kształtowania aktywnych postaw obywatelskich. Należy zachęcać młodzież do uczestniczenia w procesie podejmowania decyzji na różnych szczeblach zarządzania społecznością i państwem, ze szczególnym uwzględnieniem społeczności lokalnych. Stworzenie możliwości stałych konsultacji z młodzieżą na temat ważnych społecznie problemów to zadanie dla administracji państwowej i samorządów terytorialnych.

- **czas wolny, kultura, sport, turystyka,**

Organizowanie czasu wolnego młodzieży powinno wynikać z diagnozy potrzeb zgłaszanych przez młodzież, wychowawców i rodziców. Dane dotyczące uczestnictwa młodzieży w życiu publicznym i społecznym wskazują pośrednio na zbyt małe wykorzystanie czasu wolnego w celu stwarzania możliwości rozwoju intelektualnego, fizycznego i emocjonalnego tej grupy społecznej.

- **zdrowie i profilaktyka,**

Stan zdrowia młodzieży polskiej nie odbiega od stanu zdrowia przeciętnego młodego Europejczyka. Jednakże system opieki zdrowotnej nad uczniem i studentem wymaga systematycznego doskonalenia.

Kolejne ważne zadanie to promocja wśród młodzieży zdrowego stylu życia, wolnego od uzależnień. W Polsce obniża się granica wieku, w którym młodzież sięga po pierwszego papierosa czy pierwszy kieliszek alkoholu, wzrasta liczba młodzieży nadużywającej picia alkoholu oraz zwiększa się liczba młodych osób, a szczególnie dziewcząt i młodych kobiet palących tytoń

13. Narodowa Strategia Rozwoju Kultury na lata 2004 -2020.

Cele programu operacyjnego:

- rozwój i upowszechnianie sztuki współczesnej,
- tworzenie regionalnych i narodowej kolekcji sztuki współczesnej,

- promocja polskiej sztuki współczesnej,
- przywrócenie tradycji mecenatu artystycznego,
- angażowanie różnych grup społecznych w działania na rzecz kultury i sztuki,
- rozwój rynku sztuki w Polsce,
- budowa systemu informacji o sztuce współczesnej i jej twórcach,
- tworzenie interdyscyplinarnych centrów nowoczesności.

14. Strategia Wspierania Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego na lata 2007 – 2013.

Zarys Strategii Wspierania Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego, z obiektywnych przyczyn służący budowaniu Programu Operacyjnego Społeczeństwo Obywatelskie, wypełnia , cztery podstawowe funkcje:

- **funkcję edukacyjną** – rozumianą jako oddziaływanie mające wpływ na kształt obywatelskiej świadomości i obywatelskich postaw,
- **funkcję integracyjną** – rozumianą jako oddziaływanie na partnerskie relacje między podmiotami uczestniczącymi we wspólnej budowie Strategii i realizacji jej celów,
- **funkcję mobilizacyjną** – rozumianą jako zespół merytorycznych treści oraz praktycznych instrumentów inspirujących obywateli, władze publiczne, inne określone środowiska do aktywności w procesie budowy społeczeństwa obywatelskiego,
- **funkcję programową** – rozumianą jako bezpośrednie oddziaływanie na proces budowy Programu Operacyjnego Społeczeństwo Obywatelskie oraz pośrednie relacje z innymi strategiami i programami operacyjnymi.

Każda z wymienionych funkcji stanowi szansę i wyzwanie dla szczególnych, obywatelskich form aktywności, będących w zasięgu możliwości zainteresowanych środowisk, ale stanowi także impuls dla tworzenia płaszczyzn współdziałania w zakresie budowy społeczeństwa obywatelskiego.

Wykaz dokumentów szczebla regionalnego, wygenerowanych na Dolnym Śląsku.

15. Dolnośląska Strategia Integracji Społecznej na lata 2005 – 2013.

Cele strategiczne i priorytety działań w czterech podstawowych obszarach polityki społecznej:

- przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu – działania mające na celu redukowanie niekorzystnych zjawisk społecznych, uniemożliwiających jednostkom i grupom społecznym zaspokajanie ich potrzeb życiowych,
- integracja społeczna środowisk osób wymagających szczególnego wsparcia – działania mające na celu wspieranie jednostek i grup dotkniętych lub zagrożonych marginalizacją, by dążyły do przezwyciężenia swej trudnej sytuacji życiowej, tworzenie warunków wzmacniających potencjał społeczny województwa Dolnośląskiego,
- krzewienie idei społeczeństwa obywatelskiego – działania mające na celu wzmacnianie aktywności obywatelskiej mieszkańców Dolnego Śląska, wzmacnianie potencjału środowisk pozarządowych, działania na rzecz społeczności lokalnych, wspieranie przedsięwzięć o charakterze lokalnym, rozwijanie i umacnianie współpracy jednostek administracji publicznej z sektorem pozarządowym, kreowanie opinii i świadomości społecznej pozbawionej negatywnych stereotypów postrzegania życia społecznego,
- podnoszenie jakości usług społecznych – działania mające na celu wzmacnianie potencjału kadr służb społecznych, tworzenie możliwości nabywania przez nie nowych kwalifikacji i umiejętności, inspirowanie i wdrażanie nowatorskich rozwiązań w zakresie polityki społecznej we współpracy z partnerami społecznymi.

16. Dolnośląski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień na lata 2009 – 2012.

I. Cel główny: Realizacja zadań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Cele operacyjne:

- zwiększenie dostępności świadczeń, podnoszenie jakości usług terapeutycznych i rehabilitacyjnych dla osób uzależnionych od alkoholu, współuzależnionych i uzależnionych krzyżowo,
- zapobieganie spożywaniu alkoholu przez młodzież i dzieci,

- skuteczne współdziałanie instytucji i osób w dziedzinie rozwiązywania problemów alkoholowych i przemocy w rodzinie,
- podnoszenie poziomu wiedzy i edukacja społeczeństwa w zakresie przeciwdziałania problemom alkoholowym, przemocy w rodzinie,
- monitorowanie stanu problemów alkoholowych na terenie województwa dolnośląskiego,

II. Cel główny: Przeciwdziałanie rozszerzaniu się narkomanii i problemów jej towarzyszących oraz zapobieganie konsekwencjom wynikającym z używania środków psychoaktywnych na terenie województwa dolnośląskiego.

Cele operacyjne:

- wdrażanie nowoczesnych programów profilaktycznych,
- zwiększenie dostępności i podniesienie jakości świadczeń w zakresie leczenia, rehabilitacji i ograniczenia szkód zdrowotnych,
- prowadzenie działalności edukacyjno-informacyjnej związanej z promocją zdrowego stylu życia bez używania substancji psychoaktywnych,
- wspieranie i udzielanie pomocy samorządom lokalnym w realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem narkomanii,
- prowadzenie kampanii edukacyjnych uwzględniających problematykę narkomanii oraz włączanie się w realizację ogólnopolskich kampanii i akcji promujących życie bez środków psychoaktywnych,
- monitorowanie sytuacji narkotykowej na terenie województwa oraz upowszechnianie informacji na temat placówek i programów dla osób uzależnionych.

17. Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego - Strategia Sektorowa w Zakresie Ochrony Zdrowia do 2020 r.

18. Powiatowym Programem Przeciwdziałania Bezrobociu.

Podstawowymi elementami strategicznymi są:

- poprawa zatrudnienia poprzez rozwój jakości zasobów ludzkich.

Z punktu widzenia kształtowania polityki strukturalno-rozwojowej kraju, dbałość o rozwój zatrudnialności społeczeństwa jest jednym z najistotniejszych celów.

Wzrostowi zatrudnialności sprzyjać powinno inwestowanie w kwalifikacje obywateli i stwarzanie możliwości kształcenia przez całe życie.

- rozwój przedsiębiorczości.

Konieczne jest stworzenie zestawu środków (mechanizmów) ułatwiających podejmowanie działalności gospodarczej i tworzenie miejsc pracy. Nowe miejsca pracy są szczególnie pożądane w sferze usług. Wynika to zarówno z rosnącego popytu na rozmaitego typu usługi, jak i ekonomicznych zalet tworzenia w tej sferze nowych miejsc pracy.

- poprawa zdolności adaptacji przedsiębiorstw i pracowników do warunków zmieniającego się rynku. Oznacza to konieczność stworzenia mechanizmów elastycznego reagowania systemu pracy na wyzwania gospodarcze. Niezbędne jest zbudowanie nowego, bardziej efektywnego modelu regulacji stosunków pracy w taki sposób, by ułatwić dostosowanie przedsiębiorstwa do zmieniających się wymagań rynku, a bezpieczeństwo pracobiorców oprzeć na zwiększeniu dostępności nowotworzonych miejsc pracy.
- wzmocnienie polityki równości szans na rynku pracy.

Oznacza to konieczność zaniechania praktyk dyskryminacyjnych na rynku pracy, zwłaszcza wobec kobiet. W Polsce wszyscy obywatele mają zapewniony dostęp do rynku pracy, faktycznie jednak bezrobocie wśród kobiet jest wyższe niż wśród mężczyzn. Względnie upośledzoną grupą społeczną jest ludność zamieszkała na wsi, toteż ze szczególną troską działania będą kierowane ku tej części społeczeństwa.

19. Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych.

Cele programu:

- stworzenie warunków umożliwiających osobom niepełnosprawnym włączenie się w życie środowiska lokalnego – integracja ze społeczeństwem,
- organizowanie pomocy w sytuacji długotrwałej choroby w rodzinie,
- poprawa warunków socjalno-bytowych osób niepełnosprawnych i ich rodzin
- tworzenie nowych stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych, pomoc w zatrudnianiu poprzez pośrednictwo, świadczenie usług doradczych.

20. Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Pięć głównych obszarów:

- przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu,
- zmniejszenie zjawiska ubóstwa,
- wspieranie dzieci i młodzieży dotkniętych przemocą,
- przeciwdziałanie bezrobociu,
- wyższa jakość usług społecznych,
- podnoszenie kwalifikacji pracowników pomocy społecznej.

21. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii – uchwalany rokrocznie na dany rok budżetowy.

Arbitralnym czynnikiem, w którym wpisany jest cel, stanowiący również z założenia trafną tezę projektującą tautologię w działaniu jest podejmowanie wszelkich działań zmierzających w kierunku pojęcia intensywnych i skutecznych działań profilaktycznych, leczniczych, prewencyjnych i rehabilitacyjnych z jednostkami, grupami wymagającymi pomocy w zakresie uzależnień i przemocy.

Cztery główne obszary działania:

- zapewnienie ciągłości i dalszego rozwoju świadczonych i już istniejących z zakresu profilaktyki, porad indywidualnych i grupowych dla osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin,
- wspieranie działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- zmasowana edukacja skierowana do wszystkich struktur środowiska lokalnego, mająca na celu rozwiązywanie problemów alkoholowych oraz zapobieganiu narkomanii,
- ograniczanie dostępu do alkoholu poprzez dodatkowe obostrzenia określone w uchwale rady gminy w sprawie zasad usytuowania na terenie gminy Mecinka miejsc sprzedaży napojów alkoholowych i podawania tych napojów.

5.3. ZGODNOŚĆ STRATEGII Z PROGRAMEM OPERACYJNYM KAPITAŁ LUDZKI.

Zgodnie z projektem przyjętej przez Radę Ministrów w dniu 14 lutego 2006 r. Narodowej Strategii Spójności (NSRO) całość interwencji Europejskiego Funduszu

Społecznego w Polsce na lata 2007 – 2013 została ujęta w ramach Programu Operacyjnego *Kapitał Ludzki*, którego celem jest umożliwienie pełnego wykorzystania potencjału zasobów ludzkich, poprzez wzrost zatrudnienia i potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw i ich pracowników, podniesienie poziomu wykształcenia społeczeństwa, zmniejszenie obszarów wykluczenia społecznego oraz wsparcie dla budowy struktur administracyjnych państwa. W ramach Programu wsparciem zostały i zostaną objęte następujące obszary: zatrudnienie, edukacja, integracja społeczna, rozwój potencjału adaptacyjnego pracowników i przedsiębiorstw, a także

zagadnienia związane z rozwojem zasobów ludzkich na terenach wiejskich, z budową sprawnej i skutecznej administracji publicznej wszystkich szczebli oraz z promocją zdrowia zasobów pracy.

Termin „kapitał ludzki” przyjęto jako najpełniej oddający istotę kompleksowego wsparcia przewidzianego do realizacji w ramach Programu Operacyjnego, którego cele są ściśle związane z rozwojem kapitału ludzkiego zarówno w jego wymiarze indywidualnym jak i społecznym. Termin „kapitał ludzki” jest pojęciem oznaczającym zasób wiedzy, umiejętności oraz potencjału zawartego w każdym człowieku i w społeczeństwie jako całości, określającym zdolności do pracy, adaptacji do zmian w otoczeniu oraz możliwości kreacji nowych rozwiązań. W bezpośredniej korelacji z kapitałem ludzkim pozostaje kapitał społeczny, oznaczający zasoby umiejętności, informacji, kultury, wiedzy i kreatywności jednostek oraz związki pomiędzy ludźmi i organizacjami. Przy czym podkreślić należy, iż kapitał społeczny nie jest tylko prostą sumą kapitałów jednostek, ale jest także kreowany przez instytucje oraz pomnażany poprzez ich zdolność do współdziałania.

Program Operacyjny Kapitał Ludzki stanowi odpowiedź na wyzwania, jakie przed państwami członkowskimi stawia odnowiona Strategia Lizbońska. Wyzwania te to: uczynienie z Europy bardziej atrakcyjnego miejsca do lokowania inwestycji i podejmowania pracy, rozwijanie wiedzy i innowacji dla wzrostu oraz tworzenie większej liczby trwałych miejsc pracy.

Program, poprzez realizację celu ogólnego, jak również określonych w nim celów szczegółowych, przyczyni się do urzeczywistnienia założeń odnowionej Strategii Lizbońskiej na poziomie krajowym.

Zgodnie z celami określonymi w odnowionej Strategii Lizbońskiej oraz celami polityki

spójności UE wzrost zatrudnienia poprzez rozwój kapitału ludzkiego i społecznego stanowi istotny czynnik przyczyniający się do pełniejszego wykorzystania zasobów pracy oraz wspierający wzrost konkurencyjności gospodarki. Poziom zatrudnienia, stopień integracji społecznej, budowa społeczeństwa opartego na wiedzy są czynnikami oddziałującymi na rozwój społeczno – gospodarczy i tym samym wpisującymi się w realizację celu głównego NSS. Rozwój zasobów ludzkich stanowi więc istotny element polityki spójności, który powinien być realizowany równolegle do wsparcia infrastrukturalnego, technologicznego i restrukturyzacyjnego w celu zapewnienia optymalnego oddziaływania udzielanego wsparcia.

Działania wspierające rozwój zasobów ludzkich w kontekście podnoszenia konkurencyjności gospodarki powinny koncentrować się wokół następujących zagadnień:

- bardziej efektywnego wykorzystania zasobów pracy,
- zwiększenia elastyczności rynku pracy i adaptacyjności pracowników,
- zwiększenia poziomu spójności społecznej,
- budowy społeczeństwa opartego na wiedzy poprzez rozwój wykształcenia i kwalifikacji,
- poprawy efektywności zarządzania w administracji publicznej oraz jakości świadczonych usług publicznych,
- rozwoju opieki zdrowotnej jako czynnika determinującego jakość zasobów pracy,
- zapewnienia spójności stopnia rozwoju zasobów ludzkich w wymiarze przestrzennym.

Cele Programu zostały zdefiniowane zgodnie z zasadą strategicznego podejścia (strategic approach) i zostały uwzględnione przy konstrukcji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych. Zasada ta polega na koncentracji wsparcia na kluczowych obszarach i najważniejszych problemach wymagających interwencji w zakresie zatrudnienia oraz podnoszenia jakości kapitału ludzkiego. Jednocześnie, kompleksowy charakter wsparcia został zaplanowany w taki sposób, aby umożliwić odpowiednie rozszerzanie zakresu dostępnej pomocy, zgodnie ze specyfiką problemów występujących na polskim rynku pracy.

5.3. EUROPEJSKI FUNDUSZ SPOŁECZNY - Wybrane informacje, ważne dla realizacji strategii rozwiązywania problemów społecznych .

EUROPEJSKI FUNDUSZ SPOŁECZNY

Europejski Fundusz Społeczny (EFS) jest głównym instrumentem wspierającym działania podejmowane w ramach Europejskiej Strategii Zatrudnienia oraz rocznych wytycznych w sprawie zatrudnienia. Środki EFS przeznaczone są także na realizację Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL ukierunkowanej na przeciwdziałanie dyskryminacji i zwalczanie nierówności szans na rynku pracy.

Obszary wsparcia EFS

Priorytety EFS realizowane są w ramach pięciu obszarów wsparcia, które określają zakres działań mogących otrzymać wsparcie ze strony EFS. Obejmują one:

1. **Aktywną politykę rynku pracy** mającą na celu przeciwdziałanie i zapobieganie bezrobociu, przeciwdziałanie zjawisku długotrwałego bezrobocia zarówno wśród mężczyzn, jak i kobiet, ułatwianie ponownej integracji z rynkiem pracy długotrwale bezrobotnych, a także wspieranie integracji zawodowej ludzi młodych oraz osób powracających na rynek pracy po okresie nieobecności na nim.
2. **Przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego** mające na celu ograniczenie zjawiska marginalizacji społecznej i przygotowanie osób narażonych na wykluczenie społeczne do wejścia na rynek pracy, utrzymanie zatrudnienia lub powrotu do czynnego życia zawodowego. Skierowane jest ono do osób, które ze względu na trudną sytuację życiową nie potrafią samodzielnie odnaleźć się na rynku pracy, nie potrafią rozwiązać osobistych i zawodowych problemów korzystając długotrwale w sposób bierny ze świadczeń pomocy społecznej.
3. **Kształcenie ustawiczne** mające na celu ułatwienie i polepszenie dostępu do rynku pracy oraz integrację z rynkiem pracy, podwyższanie i utrzymanie potencjału zatrudnieniowego osób oraz

promowanie mobilności zawodowej, poprzez zwiększanie dostępu do szkoleń zawodowych, edukacji oraz doradztwa.

4. **Doskonalenie kadr gospodarki (promocja potencjału adaptacyjnego)** oraz **rozwój przedsiębiorczości** poprzez promocję wykwalifikowanej, przeszkolonej i zdolnej do adaptacji do zmiennych warunków rynku pracy kadry pracowniczej, popieranie innowacyjności i potencjału adaptacyjnego w zakresie organizacji pracy, rozwijanie przedsiębiorczości oraz warunków sprzyjających tworzeniu miejsc pracy i podwyższaniu kwalifikacji, rozwój potencjału ludzkiego w sferze badań, nauki i technologii.
5. **Zwiększanie dostępu i uczestnictwa kobiet na rynku pracy**, włącznie z możliwością rozwijania kariery zawodowej, zwiększanie dostępu kobiet do nowych miejsc pracy, pomocą w uruchamianiu działalności gospodarczej, a także działania zakładające zmniejszenie dysproporcji, których podstawą jest dyskryminacja ze względu na płeć zarówno w ramach pionowych, jak i poziomych struktur rynku pracy.

Ponadto, w ramach EFS wspierane są **kwestie horyzontalne** (wspólne dla całego obszaru Unii i jej poszczególnych członków) dotyczące rozwoju lokalnego, równości szans, rozwoju społeczeństwa informacyjnego oraz zrównoważonego rozwoju.

Podejmowane działania z zakresu **rozwój lokalnego** mają przyczynić się, między innymi, do wzmocnienia więzi wewnętrznej wspólnot lokalnych, poprawy jakości życia społeczności oraz zwiększenia zaangażowania mieszkańców i władz lokalnych w rozwój społeczno-gospodarczy regionu poprzez realizację działań opartych na zasadzie partnerstwa.

Kwestia równości szans stanowi istotny element wszystkich realizowanych działań. Odnosi się ona w szczególności do promowania równych szans kobiet i mężczyzn na rynku pracy, do wyrównania szans edukacyjnych i szans na rynku pracy osób narażonych na wykluczenie społeczne, osób zamieszkałych na terenach wiejskich i zaniedbanych oraz osób niepełnosprawnych.

Rozwój **społeczeństwa informacyjnego** oznacza działania skierowane na podwyższenie poziomu technologicznego poprzez podnoszenie umiejętności korzystania z nowoczesnych technik informacyjno-komunikacyjnych, aktualizowanie

wiedzy o nowoczesnych formach zarządzania i organizacji pracy oraz podwyższanie poziomu wykształcenia społeczeństwa.

Zrównoważony rozwój oznacza rozwój społeczno-gospodarczy z poszanowaniem środowiska naturalnego.

Celem generalnych SPO RZL jest ***"budowa otwartego, opartego na wiedzy społeczeństwa poprzez zapewnienie warunków do rozwoju zasobów ludzkich w drodze kształcenia, szkolenia i pracy"***. Celem szczegółowym programu jest rozwijanie

konkurencyjnej gospodarki opartej na wiedzy i przedsiębiorczości. Harmonijny rozwój gospodarki ma zapewnić wzrost zatrudnienia i osiągnięcie spójności społecznej, ekonomicznej i przestrzennej z Unią Europejską na poziomie regionalnym i krajowym.

SPO RZL będzie realizował powyższe cele poprzez działania określone w trzech Priorytetach:

- ⇒ **Priorytet I: Aktywna polityka rynku pracy oraz integracja zawodowa i społeczna,**
- ⇒ **Priorytet II: Rozwój społeczeństwa opartego na wiedzy,**
- ⇒ **Priorytet III: Pomoc techniczna.**

Instytucją odpowiedzialną za realizację SPO RZL jest Departament Zarządzania EFS w Ministerstwie Gospodarki i Pracy.

INICJATYWA WSPÓLNOTOWA EQUAL

Inicjatywa Wspólnotowa EQUAL, finansowana ze środków EFS, jest częścią europejskiej strategii na rzecz stworzenia większej liczby lepszych miejsc pracy i zapewnienia szerokiego do nich dostępu. Inicjatywa Wspólnotowa EQUAL służy promowaniu nowych sposobów zwalczania wszelkich form dyskryminacji i nierówności na rynku pracy w drodze współpracy ponadnarodowej, zarówno wobec zatrudnionych, jak i poszukujących pracy. EQUAL obejmuje również działania na rzecz społecznej i zawodowej integracji osób ubiegających się o status uchodźcy. EQUAL przyczynia się do rozwiązywania problemu dyskryminacji i nierówności w dostępie do pracy grup najbardziej narażonych na rynku pracy lub z niego

wykluczonych. W ramach EQUAL realizowane mogą być projekty odnoszące się do wymienionych niżej ośmiu Tematów, korespondujących z czterema filarami Europejskiej Strategii Zatrudnienia i dodatkowo jednego Tematu ukierunkowanego na wsparcie osób ubiegających się o status uchodźcy.

ROZDZIAŁ 6. MONITORING I ZARZĄDZANIE STRATEGIĄ

Istotnym instrumentem wdrażania niniejszej strategii pozostawać będzie monitoring polegający na systematycznej ocenie realizowanych działań i modyfikacji kierunków działań w przypadkach istotnych zmian społecznych, które będą pojawić się wraz ze zmianami regulacji prawnych lub w przypadku narastania poszczególnych problemów społecznych.

Całościowa ocena wymagać będzie odpowiedzi na pytania o zgodność ocenianej polityki z przyjętymi wartościami i zasadami. Ewaluacja jest działalnością z natury normatywną, gdyż z jednej strony wykorzystuje się w niej istniejące normy, z drugiej zaś w jej wyniku mogą pojawić się propozycje wprowadzenia nowych norm i procedur. Jest także działalnością instrumentalną, ponieważ jej podstawowym celem jest dostarczenie podmiotom polityki społecznej praktycznej wiedzy potrzebnej przy podejmowaniu decyzji.

Jakość procesu wdrażania strategii będzie zależna od sytuacji finansowej Gminy, środków pozyskanych ze źródeł zewnętrznych, w tym środków unijnych oraz wielkości środków finansowych niezbędnych do realizacji poszczególnych działań.

6.1. INSTRUMENTY REALIZACJI STRATEGII I WSKAŹNIKI MONITORINGU

Wśród szeregu instrumentów służących realizacji strategii, należy wymienić instrumenty finansowe, administracyjno-prawne, z zakresu promocji i marketingu, monitoringu, a także narzędzia służące aktualizacji strategii.

Głównym instrumentem finansowym służącym realizacji zadań gminy jest jej budżet, gwarantujący samodzielność finansową samorządu, uchwalany w formie uchwały budżetowej na dany rok budżetowy, stanowi roczny plan dochodów i wydatków oraz przychodów i rozchodów gminy. Możliwość realizacji zadań jest uwarunkowana w głównej mierze zakresem i charakterem dochodów budżetowych. Trzeba stwierdzić, że poziom dochodów własnych gminy Mecinka jest niewystarczający, aby zaspokoić

w pełni realizację zadań i potrzeby społeczne, niezbędny jest zatem sprawnie funkcjonujący mechanizm zasilania budżetu środkami zewnętrznymi.

Wdrażając strategię gmina będzie musiała oprzeć się o dostępne programy pomocowe /Program Operacyjny Kapitał Ludzki, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013, programy ministerialne/, a także prowadzić racjonalną współpracę finansową, rzeczową z sektorem non profit, kościołami oraz sektorem przedsiębiorców.

Monitoring jest to stała i ciągła obserwacja ilościowych oraz jakościowych zmian pewnych wymiernych wielkości, mający na celu zapewnienie informacji zwrotnych na temat skuteczności i efektywności wdrażania strategii, a także jej ocenę i zmianę. Monitoring służy badaniu ocenie sposobu oraz efektywności dochodzenia do wyznaczonych celów i zadań, a także poziomu ich osiągnięcia.

Podstawowym dokumentem w procesie monitoringu będą raporty roczne dotyczące realizacji zadań, a opracowane przez zespół interdyscyplinarny. Raporty będą sporządzane do końca kwietnia, roku następującego po roku budżetowym, którego dany raport dotyczy. Raporty roczne będą pełniły zarazem funkcję raportów ewaluacyjnych.

Przeglądy aktualizacyjne strategii będą odbywały się co dwa lata. Każdorazowo będzie to cykl prac analogicznych do procesu tworzenia gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych, poprzedzonych analizą zmian następujących w otoczeniu społeczno-gospodarczym oraz oceną postępów w realizacji strategii, w tym poziomu zadowolenia lokalnej społeczności z podjętych działań w sferze polityki społecznej. Następnie na warsztatach, na podstawie zebranych materiałów /dane statystyczne, sondaże opinii publicznej/ i wyników monitoringu strategii, zostaną opracowane poszczególne elementy strategii, które wymagają aktualizacji, a także dokonana zostanie weryfikacja poszczególnych celów strategicznych, operacyjnych oraz zadań realizacyjnych.

6.2. ORGANIZACJA PROCESU ZARZĄDZANIA.

Istotnym wymogiem stawianym wszystkim dokumentom strategicznym jest wewnętrzny system zarządzania realizacją, określający organizację, zasady i sposoby wdrażania, monitorowania oraz ewaluacji. Nie stworzenie tego systemu powoduje, że strategia staje się bardzo szybko dokumentem „martwym”.

W celu sprecyzowania zarządzania realizacją gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych należało odpowiedzieć na następujące pytania:

- kto będzie odpowiedzialny za koordynację procesu wdrażania dokumentu?
- jak często i jakimi sposobami będzie odbywać się ocena jego realizacji?
- w jaki sposób i w jakim trybie będzie dokonywana korekta, aktualizacja strategii?

Opracowując niniejsze wytyczne kierowano się założeniem, że proces tworzenia oraz wysiłek wdrażania strategii muszą być oparte na tej samej podstawie – partycypacji społecznej. A zatem, w naturalny sposób zaangażowanie oraz nabyte doświadczenie członków zespołu zadaniowego powinny zostać wykorzystane na etapie wdrażania strategii.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Męcinka zawiera cele i zadania, które stanowią wyzwanie dla społeczności lokalnej oraz gminnych instytucji publicznych i niepublicznych działających w sferze polityki społecznej. W związku z tym wdrażanie strategii wymaga ścisłej koordynacji i współpracy pomiędzy zainteresowanymi stronami, a efektywność procesu będzie zależała w głównej mierze od podmiotów zarządzających realizacją:

- Wójt Gminy Męcinka – wykonuje uchwały Rady Gminy Męcinka i budżet gminy, odpowiedzialny za bieżące wdrażanie strategii,
- Rada Gminy Męcinka – organ stanowiący /uchwała, budżet/, pełni nadzór nad realizacją strategii,
- zespół interdyscyplinarny – ciało doradczo – inicjatywne i opiniujące, stanowiące zarazem forum wymiany doświadczeń i pomysłów na rozwój społeczny gminy, zwoływane nie rzadziej niż raz w roku przez Wójta Gminy Męcinka. W skład zespołu wchodzi: pracownicy instytucji polityki społecznej gminy, reprezentanci sektora publicznego, liderzy społeczni.